

JONIŠKIO MIESTO **BENDRASIS PLANAS** **KONCEPCIJA**

BENDROJO PLANAVIMO ORGANIZATORIUS

**[SAVIVALDYBĖS PAVADINIMAS]
ADMINISTRACIJOS DIREKTORIUS**

BENDROJO PLANO RENGĖJAS

**SĮ "KAUNO PLANAS"
DIREKTORIUS GEDIMINAS ŠINKŪNAS**

KAUNAS, 2011

JONIŠKIO MIESTO BENDROJO PLANO RENGĖJAI:

PROJEKTO VADOVAS:

PV (A 1760) JURGA MISIŪNĖ

RENGĖJAI:

ARCH. (A 1707) MARIUS IVAŠKEVIČIUS

ARCH. (A 1576) LAURYNAS BYLA

ARCH. (A 175) ALVYDAS PRANAS STEPONAVIČIUS

NKPS NR. (0733) NIJOLĖ STEPONAITYTĖ

INŽ. (17744) ZITA NORMANTIENĖ

INŽ. (8813) ELENA KANCLERYTĖ

INŽ. (26141) AIVARAS BRAGA

ARCH. (A 1564) EDMUNDAS JACKUS

ARCH. (A 1761) DONATAS DUOBA

INŽ. EDITA ŠALNĖ

ARCH. EDMUNDAS BAGUCKIS

TURINYS

1.	ĮVADAS	4
2.	JONIŠKIO MIESTO BENDROJO PLANO KONCEPCIJOS PRINCIPAI	5
2.1.	JONIŠKIO MIESTO TERITORIJOS BENDROJO PLANO UŽDAVINIAI	5
2.2.	JONIŠKIO MIESTO TERITORIJOS VYSTIMAŠI ĮTAKOJANTYS VEIKSNIAI.....	8
2.3.	JONIŠKIO MIESTO BENDROJO PLANO KONCEPCIJOS KRYPTYS IR ALTERNATYVOS	6
3.	JONIŠKIO MIESTO TERITORIJOS BENDROJO PLANO KONCEPCINIAI PASIŪLYMAI...10	
3.1.	URBANISTINĖ APLINKA	10
3.2.	JONIŠKIO MIESTO IŠORINIAI RYŠIAI IR SITUACIJA AUKŠTESNIO LYGMENS TERITORIJŲ PLANAVIMO DOKUMENTUOSE	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
3.3.	JONIŠKIO MIESTO BENDROJO PLANO KONCEPCIJOS URBANISTINIAI ASPEKTAI	11
3.4.	SUSISIEKIMAS.....	14
3.4.1.	<i>Esamos susisiekimo sistemos struktūros apibūdinimas ir plėtros uždavinių formavimas.....</i>	<i>14</i>
3.4.2.	<i>Subalansuota gatvių tinklo plėtra ir susisiekimo mieste gerinimas.....</i>	<i>14</i>
3.4.3.	<i>Sunkių transporto priemonių skaičiaus miesto gatvėse mažinimas.....</i>	<i>15</i>
3.4.4.	<i>Bendros gatvių būklės gerinimas.....</i>	<i>16</i>
3.4.5.	<i>Pėsčiųjų ir dviračių takų tinklo plėtra.....</i>	<i>16</i>
3.4.6.	<i>Sąlygų optimaliam miesto viešojo transporto maršrutų planavimui sudarymas.....</i>	<i>17</i>
3.4.7.	<i>Geležinkelio Rail Baltica plėtra.....</i>	<i>17</i>
3.5.	INŽINERINĖ INFRASTRUKTŪRA.....	18
3.5.1.	<i>Vandens tiekimas.....</i>	<i>18</i>
3.5.2.	<i>Buitinės ir lietaus nuotekos.....</i>	<i>19</i>
3.5.3.	<i>Šilumos tiekimas.....</i>	<i>20</i>
3.5.4.	<i>Elektros tiekimas.....</i>	<i>21</i>
3.5.5.	<i>Gamtinių dujų tiekimas.....</i>	<i>21</i>
3.5.6.	<i>Atliekų tvarkymas.....</i>	<i>22</i>
3.6.	APLINKOS KOKYBĖ, GAMTINĖS SAUGOMOS TERITORIJOS IR ŽELDYNAI	22
3.7.	KULTŪROS PAVELDAS.....	24
3.7.1.	<i>Urbanistinis paveldas.....</i>	<i>26</i>
3.7.2.	<i>Archeologinis paveldas.....</i>	<i>26</i>
3.7.3.	<i>Laidojimo, įvykių vietos, monumentai.....</i>	<i>27</i>
3.7.4.	<i>Paveldo pritaikymas, prioritetai.....</i>	<i>27</i>
3.8.	REKREACIJA IR TURIZMAS	28
3.9.	SOCIALINĖ APLINKA.....	30
3.10.	EKONOMINĖ IR VERSLO APLINKA	35

Grafinė dalis:

1. Funkciniai prioritetai. Aprobuetas variantas M 1:5000;
2. Teritorijos vystymo režimas. Aprobuetas variantas M 1:5000;

1. ĮVADAS

Joniškio miesto teritorijos bendrasis planas (toliau: Joniškio BP) rengiamas remiantis 2010–11–16 paslaugų pirkimo sutartimi Nr.(7.64)A13–52.

Joniškio miesto bendrojo plano darbų programa, patvirtinta 2010–04–22 Joniškio rajono savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu Nr. A–314.

- Joniškio BP rengiamas kaip privalomasis dokumentas Joniškio miesto teritorijai plėtoti vadovaujantis Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymu, Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu, Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo planu, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008–09–24 nutarimu Nr. 1042 patvirtintas Šiaulių apskrities teritorijos bendrasis planas, Joniškio rajono savivaldybės tarybos 2008–04–10 sprendimu Nr. T–61 patvirtintu Joniškio rajono savivaldybės teritorijos bendrojo planu, Joniškio rajono savivaldybės tarybos

Planuojamos teritorijos plotas užima apie ~1331 ha teritoriją, administracinės ribos šiuo metu apima ~897 ha plotą).

Joniškio miesto bendrasis planas yra teritorijų kompleksinio planavimo dokumentas, kuriame, atsižvelgiant į teritorijos specifiką ir iškeltus planavimo uždavinius, nustatoma planuojamos teritorijos vystymo erdvinė koncepcija ir teritorijos naudojimo bei apsaugos principai.

Joniškio teritorijos bendrojo plano koncepcijos stadijoje atliekami tokie darbai:

- parengiami miesto teritorijos vystymosi koncepciniai pasiūlymai;
- nustatomi teritorijos planinės ir erdvinės struktūros vystymosi principai:
  - parenkamos teritorijos plėtos kryptys, zonų vystymo tipai, morfostruktūros elementų formavimo modeliai;
  - nustatomos teritorijos naudojimo funkciniai prioritetai (funkcinis zonavimas);
  - nustatomos miesto įtakos zonos bei už miesto teritorijos ribų esančių teritorijų tolesnio vystymo ar naudojimo perspektyvos;
- parengiami aplinkosauginiai, paminklosauginiai, vizualiniai ir kiti teritorijos naudojimo apribojimų pasiūlymai.

2. JONIŠKIO MIESTO BENDROJO PLANO KONCEPCIJOS PRINCIPAI

Joniškio miesto teritorijos vystymo kryptys, erdvinės raidos koncepcija rengiama 20 metų laikotarpiui, o konkretūs sprendiniai – 10 metų laikotarpiui.

Joniškio miesto bendrasis planas skirtas:

Savivaldybei — priskirtosioms funkcijoms vykdyti, savivaldybės socialinei, susisiekimo, inžinerinei infrastruktūrai, gyvenamajai plėtrai ir įvairios ūkinės veiklos teritorijoms planuoti, saugomų teritorijų naudojimui bei priežiūrai apibrėžti.

Investuotojams — planas nurodys miesto teritorijų tinkamumą ir patrauklumą įvairioms veiklos rūšims (verslui, prekybai ir paslaugoms).

Bendruomenei — planas padės suvokti miesto plėtros perspektyvą, daryti įtaką plėtrai, dalyvauti planavimo procese. Tai leis gyventojams pagerinti jų gyvenimo, darbo ir poilsio sąlygas.

Planuotojams — leis kryptingai rengti žemesnio lygmens ir specialiuosius planavimo dokumentus, išvengti jų tarpusavio prieštaravimų.

2.1. Joniškio miesto teritorijos bendrojo plano uždaviniai

Joniškio teritorijos bendrojo plano uždaviniai, nustatyti ir patvirtinti Joniškio rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2010 m. balandžio 22 d. įsakymu Nr. A-314, yra tokie:

- Suformuoti Joniškio miesto teritorijos plėtros koncepciją, nustatyti teritorijos tvarkymo, naudojimo ir apsaugos prioritetus, teritorijos funkcinės zonas;
- Tobulinti istoriškai susiklosčiusią miesto urbanistinę struktūrą ir formuoti architektūrinę erdvinę ir estetinę kompoziciją;
- Išryškinti ir panaudoti miesto privalumus, parodyti ekonominės ir socialinės plėtros galimybes;
- Numatyti planuojamos teritorijos ekonominės, socialinės raidos ir investicijų kryptis, turizmo, verslo, rekreacijos, kitos veiklos ir būsto statybos galimą plėtojimąsi.
- Pasiūlyti miesto konkurencingumo ir patrauklumo didinimo priemones, įvertinant erdvių sistemų su kitais miestais plėtros galimybes.
- Numatyti miesto gyvenimo ir aplinkos kokybę gerinančias priemones (transporto triukšmui, vibracijai, oro, dirvožemio paviršinio, požeminio vandens

užterštumui mažinti). Spręsti atliekų tvarkymo klausimus. Formuoti bendro naudojimo želdynų ir apsauginių želdynų sistemą.

- Plėtoti inžinerinę, susisiekimo ir kitą visuomenės poreikiams tenkinti reikalingą infrastruktūrą;
- Nustatyti teritorijas, kurioms privaloma rengti ar keisti detaliuosius planus, nustatyti šių teritorijų naudojimo, tvarkymo, apsaugos prioritetus ir veiklos jose apribojimus;
- Numatyti priemones, užtikrinančias gamtos išteklių racionalų naudojimą, kraštovaizdžio tvarkymą, ekologinę pusiausvyrą, gamtinio karkaso formavimą, gamtos ir kultūros paveldo objektų saugojimą.
- Rezervuoti teritorijas komunikacijų koridorių ir kitų visuomenės poreikiams reikalingų objektų statybai;
- Nustatyti planuojamos teritorijos užstatymo aukščio ir intensyvumo parametrus, numatyti aukštybinių pastatų išdėstymo teritorijas ir aukščių reglamentus;
- Pagal bendrus vyraujančius požymius išdėstyti planuojamos teritorijos dalis, nurodant pagrindinę tikslinę žemės naudojimo paskirtį, naudojimo būdą ir/ar pobūdį (pobūdis pažymimas tais atvejais, kai jo turinys daro įtaką nustatomo teritorijos tvarkymo reglamento reikalavimams). Tuo atveju, kaip nustatomi keli teritorijos ar žemės sklypo naudojimo būdai, juos būtina nurodyti;
- Nustatyti prioritetus, terminus ir būdus Joniškio miesto teritorijos specialiesiems ar detaliesiems planams rengti, inžinerinei infrastruktūrai plėtoti;
- Nustatyti miesto įtakos zonas;
- Patikslinti Joniškio miesto administracines ribas.

2.2. Joniškio miesto bendrojo plano koncepcijos kryptys ir alternatyvos

Joniškio mieste nagrinėjamos dvi BP koncepcijos alternatyvos — **A alternatyva ir B alternatyva**.

Pirmoji — tai **A alternatyva**. Dėmesys sutelkiamas į miesto centrą, kuris turėtų atlikti svarbiausią vaidmenį socialinėje infrastruktūroje. Todėl siūloma modernizuoti ir humanizuoti Joniškio miesto centrinę dalį. Joje planuojama sutelkti paslaugų (komercinės paskirties objektų) teritorijas. Miesto centro kaip visuomeninės infrastruktūros elemento vaidmeniui sustiprinti formuojamos dvi naujos viešosios aikštės. Viena jų formuojama Miesto aikštės gatvės gale, Livonijos ir Žagarės gatvių sankirtoje, šalia Švč. Mergelės Marijos Ėmimo į dangų bažnyčios, kuri yra miesto panoramos vizualinė dominantė. Dėl aikštės palankios padėties ji galėtų tapti

pagrindine miesto oficialių viešųjų renginių vieta. Antroji (alternatyvi) centro aikštė, skirta papildyti miesto viešąsias erdves, formuojama Upytės ir A. Varno gatvių sankirtoje, Malūno seniūnaitijoje. Šalia jos taip pat siūloma vystyti paslaugų (komercinės paskirties objektų) teritoriją. Centro erdvė papildoma bendro naudojimo želdynų teritorijomis Žemaičių ir Miesto aikštės gatvių sankirtoje ir palei Miesto aikštės gatvę, Parko seniūnaitijoje. Siūloma papildyti centrą supančių miesto gatvių tinklą ir sukurti gatvių žiedą aplinkui jį.

Koncepcijoje siūloma papildyti miesto socialinę infrastruktūrą naujais objektais: geležinkelio ir autobusų stotis įkurdinti naujose vietose, arčiau miesto centro, įkurti naują sporto ir laisvalaikio kompleksą. Autobusų stotis projektuojama vietoje pramonės objektų teritorijos Spaudos g., Draugystės seniūnaitijoje. Nauja geležinkelio stotis planuojama įkurti Geležinkelio g., Parko seniūnaitijoje. Numatoma teritorija naujam sporto ir laisvalaikio kompleksui – Žemaičių gatvėje Parko seniūnaitijoje.

Miesto erdvė papildoma modernizuotomis/humanizuotomis bendro naudojimo želdynų teritorijomis, kurios planuojamos urbanistinių dykrų vietoje. Jos numatomos tarp Statybininkų ir Varpo gatvių Draugystės seniūnaitijoje ir tarp M. Slančiausko ir Žemaičių gatvių Parko seniūnaitijoje, šalia ligoninės Pašvitinio g. Malūno seniūnaitijoje, teritorijoje šalia gyvenamojo kvartalo Žiemagalių g. Draugystės seniūnaitijoje ir prie Joniško tvenkinių šiaurinėje – šiaurės vakarų planuojamos teritorijos dalyje Sidabros seniūnaitijoje. Bendro naudojimo želdynų teritoriją vystyti numatoma ir šalia naujai projektuojamos autobusų stoties Spaudos g., Draugystės seniūnaitijoje bei prie naujai projektuojamo sporto ir laisvalaikio komplekso Žemaičių gatvėje Parko seniūnaitijoje. Želdynų juosta taip pat formuojama atskirti naujai suprojektuotą gatvę nuo jai lygiagrečios geležinkelio bėgių linijos.

Naujai gyvenamųjų teritorijų plėtrai skirta pietų–pietryčių Joniško miesto dalis ribojama Klonių tako, Aronijų tako ir Svarainių tako gatvių Malūno seniūnaitijoje.

Nauja plėtra taip pat apima urbanistinių dykrų vietoje numatomas plėtoti paslaugų (komercinės veiklos) teritorijas pietvakarinėje dalyje prie geležinkelio linijos Parko seniūnaitijoje. Šioje dalyje taip pat numatoma teritorija logistikos centrai. Plėtoti pramonės ir sandėliavimo teritorijų neketinama.

B alternatyvoje Joniško miesto teritorijos bendrojo plano koncepcijoje siūloma modernizavimo, humanizavimo (rehabilitacijos) režimą taikyti miesto centrai, Parko seniūnaitijoje. Miesto aikštės gatvės atkarpoje tarp Žagarės g. ir Žemaičių g. nutraukti automobiliu eismą, nukreipiant jį: vakaruose Parko g. ir Pavasario g., rytuose Draugystės g. sujungiant jos nutrauktas atkarpas ir atidarant automobilių srautą atkarpoje tarp Pirties g. ir Upytės g. Suformuojama pėsčiųjų zona – miesto aikštė, juosianti Joniško bažnyčia ir sinagogas

šalinant iš jos menkaverčius pastatus. Naujoji aikštė galėtų tapti išskirtiniu Jonišchio simboliu, renginių vieta, ir turizmo traukos centru.

Netoli centro, Draugystės seniūnaitijoje, tarp Draugystės ir Statybininkų g., yra nenaudojamos žemės plotų kurie bendrai apjungus sudarytų 5ha sklypą. Šiame sklype yra paruošti detalieji planai daugiabučiams ir sporto centrui, tačiau tai ideali vieta miesto parkui. Konceptijoje siūloma šioje teritorijoje taikyti modernizavimo, humanizavimo režimą, įrengti miesto parką apribotą gatvėmis be pastatų parko teritorijoje.

Sporto centrą siūloma planuoti šalia projektuojamų senelių namų. Kartu su Mato Šlančiausko ir Jonišchio ligonine jis sudarytų aiškų visuomeninių pastatų kvartalą.

Atsižvelgiant į vyraujančius vėjus Jonišchio pramonės rajonas esantis Malūno seniūnaitijoje yra labai nepalankioje vietoje. Vyraujantys pietvakarių vėjas oro taršą nuneša į miesto centrą ir gyvenamus rajonus. Be to esamas rajonas yra labai išmaišytu paskirčių ir užstatymų tipų. Dėl to koncepcijoje siūloma šiame rajone nebevystyti pramoninės veiklos, skatinti konversijas į komercinę paskirtį, siekti, kad rajonas taptų „mišrus gyvenamasis“. Pramonės veikla siūloma vystyti, šiaurinėje miesto dalyje, kur sąlygos yra panašios, patogus susisiekimas su vakariniu aplinkkeliu ir geležinkelio linija.

Aplink Jonišchio tvenkinius Sidabros seniūnaitijoje siūloma naujos plėtros teritorija parkui, kuriame galėtų atsirasti vietos smulkioms kavinėms, valčių nuomos punktam ir pan.(su laikino pastato statusu). Sutankinta parko želdynų linija šiaurinėje jo riboje atvertų naujai formuojamą pramonės rajoną taip bent dalinai sulaikytu jo oro taršą. Želdinius siūloma tęsti miesto šiauriniu pakraščiu ir taip atitverti miestą nuo nuotekų valymo įrenginių skleidžiamų kvapų.

Sodų bendrijų teritorijose siūlomas konversijos režimas. Pastebėta gyventojų persikėlimo tendencija gyvenimui sodų teritorijose. To pasekoje atsiranda pastatų renovacijos projektų poreikis ir užstatymo tankis. Tokia tendencija yra ydinga dėl to koncepcijoje numatoma sodų bendrijų teritorijose taikyti konversijos režimą, parengti detaliuosius planus kuriuose numatyti dabar neesančias komunikacijas: normalaus pločio gatves, vandentiekį bei kanalizaciją.

2.3. Jonišchio miesto teritorijos vystymąsi įtakojantys veiksniai

Miesto vystymąsi įtakoja įvairūs išorės ir vidaus veiksniai. Nemaža jų dalis sunkiai prognozuojami ir apibrėžiami, tačiau, atsižvelgiant į šiuos veiksnius, turi būti nustatyti miesto vystymo principai.

Joniškio miestui didžiausią įtaką turintys išorės veiksniai yra šie:

- Pasaulinio masto veiksniai, susiję su energetiniais ištekliais, klimato kaita, migracija.

- Europos Sąjungos regioninė politika, Lisabonos strategija, Urbanistikos chartija, Aalborgo chartija, kiti strateginiai dokumentai, skatinantys darnią plėtrą.
- Įvairaus lygmens (tarptautiniai, respublikiniai, regioniniai) strateginiai dokumentai, kurie nustato plėtros gaires.
- Valstybės teisinė aplinka, pokyčiai teritorijų planavimo ir nuosavybės reglamentavime.
- Galimybės pasinaudoti EU struktūrinių fondų lėšomis gyvenimo kokybei mieste gerinti ir investicijų pritraukimui.
- Aukštesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentų sprendiniai.
- Ekonomikos ir gyvenimo standartų kitimas Lietuvoje.
- Verslo nusiteikimas investuoti mieste.
- Gyvenimo būdo, priimtinių normų, vertybių pokyčiai.
- Demografinės tendencijos.
- Miesto patekimas į probleminį regioną.

Vidiniai veiksniai Joniškio mieste yra tokie:

- Galimybės patiems Joniškio gyventojams daryti įtaką savo miesto vystimuisi.
- Bendruomeninis aktyvumas.
- Gyventojų nusiteikimas kelti savo kvalifikaciją, imtis verslo, patiems siekti gerinti savo gyvenimo sąlygas.
- Miesto, kaip savivaldybės centro, funkcijos.
- Miesto erdvinė padėtis Lietuvos Respublikoje.
- Joniškio miesto rekreaciniai ir kultūriniai ištekliai.
- Paveldėta miesto urbanistinė struktūra, kurią norint keisti, reikalingi ryžtingi politiniai sprendimai.
- Galimų iš įvairių šaltinių gauti lėšų kiekis viešai infrastruktūrai renovuoti ir plėtoti inžinerinius tinklus.

3. JONIŠKIO MIESTO TERITORIJOS BENDROJO PLANO KONCEPCINIAI PASIŪLYMAI

3.1. Urbanistinė aplinka

Joniškio miesto teritorijos bendrojo plano koncepcija ruošiamą dvidešimčiai metų. Per tokį ilgą laikotarpį gali labai reikšmingai pasikeisti demografinė situacija, ekonominė ir teisinė aplinka. Šiuo metu mieste, kaip ir visoje Lietuvoje, vykstantys procesai yra dažniausiai neigiami. Tačiau recesijos periodai paprastai vėliau ar anksčiau yra keičiami aktyvios plėtros periodais. Todėl siūlomi Joniškio miesto teritorijos bendrojo plano koncepciniai pasiūlymai yra orientuoti į optimistinį miesto vystymosi scenarijų. Taip pat laikoma, kad šie pasiūlymai turi būti lankstūs ir sugebėti atitikti besikeičiančią situaciją ir galimus urbanistinius iššūkius miestui.

Bendruoju planu bus:

- Suformuota Joniškio miesto teritorijos plėtros 20 metų koncepcija, nustatyti teritorijos tvarkymo, naudojimo ir apsaugos prioritetai, teritorijos funkcinės zonos.
- Numatytos priemonės saugoti istoriškai susiklosčiusią miesto urbanistinę struktūrą ir panaudoti esamus architektūrinius – erdvinius ir estetinius privalumus kokybiškai įrengiant miesto centro viešąsias erdves.
- Numatytos planuojamos teritorijos ekonominės, socialinės raidos ir investicijų kryptys, turizmo, verslo, rekreacijos, kitos veiklos ir būsto statybos galimo plėtojimo priemonės leis paruošti subalansuotą sekantį miesto raidos strateginį planą.
- BP bus pasiūlytas miesto konkurencingumo ir patrauklumo didinimo priemonių, įvertinant erdvių sistemų su kitais miestais plėtros galimybių planas.
- Inžinierinės infrastruktūros sprendiniai bus nukreipti į gyvenimo kokybės pagerinimą, triukšmo, taršos sumažinimą, eismo problemų sprendimą.
- Numatytos priemonės, užtikrinančios gamtos išteklių racionalų naudojimą, kraštovaizdžio tvarkymą, ekologinę pusiausvyrą, gamtinio karkaso formavimą, gamtos ir kultūros paveldo objektų saugojimą leis pagerinti ekologinę miesto būklę.

Koncepcijos alternatyvos remiasi nuosekliais miesto struktūros vystymo principais, teikdamos šiuos prioritetus:

- **GYVENIMO KOKYBĖ.** Tai modernūs, renovuoti butai, individualių namų kvartalai, su visa būtina inžinierine infrastruktūra, geras visuomeninis aptarnavimas, patrauklus miesto centras, geri transportiniai ryšiai su darbovietėmis ir metropoliniais centrais. Tranzitinio transporto miesto centre sumažinimas, įrengiant pietinį ir šiaurietinį aplinkkelius.
- **ŽMOGAUS IR APLINKOS DARNA.** Tai gamtinio karkaso saugojimas, gausinimas ir panaudojimas. Paupių parkų įrengimas, Neries ir Šventosios vandens turizmo, pramogų, upių transporto vystymas. Apsauginių želdynų gausinimas.
- **TERITORINIS MIESTO VYSTYMAS.** Planuojamas teritorinis Joniškio miesto vystymas yra visų pirma orientuotas į vidinę plėtrą, esamų urbanizuotų teritorijų pertvarkymą. Nauja plėtra numatoma tik ten, kur ji jau yra fiksuota patvirtintame Joniškio rajono savivaldybės bendrajame plane. Šios teritorijos bus naudojamos daugiausiai mažaaukštei gyvenamajai statybai. Detalieji šių teritorijų planai turėtų remtis kompaktiško, saikingo teritorijos išnaudojimo principais, modernios inžinerinės infrastruktūros sukūrimu. Prie pat planuojamų aplinkelių statybinės teritorijos nebus numatomos, kad nepablogėtų eismo sąlygos.
- **PRAMONĖ IR LOGISTIKA.** Pramonės ir logistikos įmonėms visų pirma turėtų būti panaudojamos esamos teritorijos tiek Šiauriniame, tiek Skarulių pramonės rajonuose. Atsiradus naujos pramoninės teritorijos poreikiui, tokie arealai gali būti numatyti miesto šiaurės rytų dalyje prie J. Basanavičiaus gatvės, o mažiau kenksmingoms įmonėms prie Plento gatvės.

3.2. Joniškio miesto bendrojo plano koncepcijos urbanistiniai aspektai

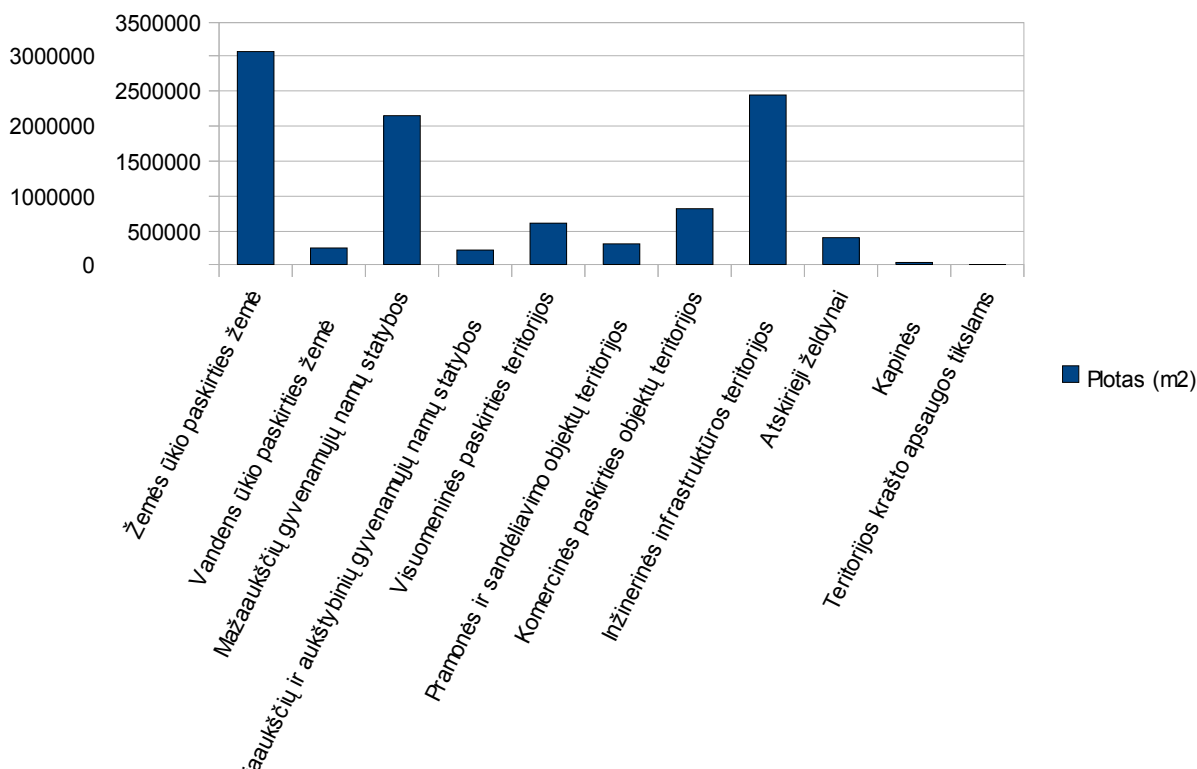
Šiaurės Lietuvos pasienio miestas – Joniškis yra kertamas vieno seniausių Lietuvos transportinių traktų Tilžė–Ryga–Talinas. Jis, kartu su geležinkelio linija aktualus ir šiandien, visai rytų Europai. Tai reiškia, jog darnios miestelio plėtros koncepcijoje dominuos miestelį kuriančios ateities pramonės, logistikos, žemės ūkio produkcijos perdirbimo ir kitos įmonės. Joms numatomos patogios, inžinerine infrastruktūra aprūpintos, teritorijos. Tik verslo investicijos leis sudaryti pakankamą ekonominę bazę miesto vystymui.

Svarbiausius Joniškio urbanistinės plėtros aspektus galima išvardinti taip:

- Miestas yra aukštos žemdirbystės kultūros arealo administracinis, visuomeninis, prekybinis ir kultūrinis centras.
- Lietuvos teritorijos Bendrajame Plane Joniškis įvardintas (a) kategorijos palaikomu vietiniu arealo centru, esančiu svarbaus urbanistinės integracijos koridoriaus erdvėje. Iš tikrųjų miestas yra arti Šiaurinės Lietuvos centro – Šiaulių (39 km.), netoli nuo didžiausio kaimyninių Baltijos valstybių metropolinio centro – Rygos miesto (100 km.).
- centrinėje miestelio dalį tinkamai saugojant ir pritaikant dabartiniams poreikiams esamą paveldą, rekonstruojant sovietmečio pastatus, plečiant viešąsias erdves ir kokybiškai tvarkant jų įrangą, galima prognozuoti patrauklaus gyventi, konkurencingo miesto ateitį.

Tomis nuostatomis grindžiama Joniškio miesto teritorijos plėtros 20 metų koncepcija, nustatyti teritorijos tvarkymo, naudojimo ir apsaugos prioritetai, teritorijos funkcines zonas.

Žinoma dabartinis laikotarpis nėra palankus miestų raidai. Ekonominė, demografinė, situacija nesudaro galimybių ryškesniam kokybiniam miesto vystymo šuoliui. Tačiau Bendrasis planas, ypač jo Koncepcinė dalis, orientuojami į optimistinę ateitį. Numatytos galimybės staigių verslo, prekybos, logistikos investicijų (ypač ES) realizavimui.

1 pav. Joniškių miesto teritorijos balansas pagal tikslines žemės naudojimo paskirtis.

Teritorijos paskirtis	Plotas (m ²)
Žemės ūkio paskirties žemė	3064707
Vandens ūkio paskirties žemė	253161
Mažaaukščių gyvenamųjų namų statybos	2151994
Daugiaaukščių ir aukštybinių gyvenamųjų namų statybos	221514
Visuomeninės paskirties teritorijos	599895
Pramonės ir sandėliavimo objektų teritorijos	305434
Komercinės paskirties objektų teritorijos	817097
Inžinerinės infrastruktūros teritorijos	2443654
Atskirieji želdynai	410731
Kapinės	27643
Teritorijos krašto apsaugos tikslams	6533
Viso	10302363

Joniškio miesto bendrajame plane bus:

- Numatytos priemonės saugoti istoriškai susiklosčiusią miesto urbanistinę struktūrą ir panaudoti esamus architektūrinius – erdvinius ir estetinius privalumus kokybiškai įrengiant miesto centro viešąsias erdves.
- Numatytos planuojamos teritorijos ekonominės, socialinės raidos ir investicijų kryptys, turizmo, verslo, rekreacijos, kitos veiklos ir būsto statybos galimo plėtojimo priemonės leis paruošti subalansuotą sekantį miesto raidos strateginį planą.
- BP bus pasiūlytas miesto konkurencingumo ir patrauklumo didinimo priemonių, įvertinant erdvių sistemų su kitais miestais plėtros galimybių planas.
- Inžinerinės infrastruktūros sprendiniai bus nukreipti į gyvenimo kokybės pagerinimą, triukšmo, taršos sumažinimą, eismo problemų sprendimą.
- Numatytos priemonės, užtikrinančios gamtos išteklių racionalų naudojimą, kraštovaizdžio tvarkymą, ekologinę pusiausvyrą, gamtinio karkaso formavimą, gamtos ir kultūros paveldo objektų saugojimą leis pagerinti ekologinę miesto būklę.
- Miesto darnaus vystymo prioritetai skiriami nuosekliam gyvenimo sąlygų kokybės gerinimui. Tai platus miesto savivaldybės veiklos sektorius. Didesnių savivaldybės investicijų gali pareikalauti kolektyvinių sodų, kurie supa vakarinę miesto dalį konversijos į gyvenamąją funkciją pastangos. Poreikis tam yra. Tačiau normaliai proceso eigai čia būtina paruošti kompleksinius sodų kvartalų pertvarkos projektus, kur būtų išspręsti gatvių tinklo, inžinerinių trasų tiesimo

klausimai. Būtinai specialusis planas sprendžiantis besikartojančių potvynių problemą. Miesto teritorijon galėtų būti įjungtos gretimos, su miestu funkciškai susiję gyvenvietės: Kalnelis, Žiniūnai, Bariūnai, Beržininkai, kartu išsprendžiant bendrą inžinierinę infrastruktūrą.

3.3. Susisiekimas

3.3.1. Esamos susisiekimo sistemos struktūros apibūdinimas ir plėtros uždavinių formavimas

Šiuo metu Joniškio tiek išorinio susisiekimo, tiek miesto vidaus susisiekimo sąlygos yra vertintinos kaip geros. Pagrindiniai miesto išoriniai ir vidiniai transportiniai ryšiai yra realizuojami automobilių keliais ir gatvėmis. Joniškis pasiekiamas valstybinės reikšmės magistraliniu keliu A12 Ryga – Šiauliai – Tauragė – Kaliningradas, kuris yra europinės magistralės E77 dalis ir visos Europos I-o transporto koridoriaus (Via Baltica) atšakos IA dalis, taip pat kitais krašto ir rajoniniais keliais. Miestas pasižymi kompaktišku užstatymu ir turi tankų gatvių tinklą (tankumas sudaro apie 8,8 km/km²). Gatvių tinklas susiformavęs radialiniu principu. Gatvės yra pakankamai geros būklės tačiau riboto pralaidumo– beveik visos miesto gatvės turi tik po dvi eismo juostas, trūksta aukštesnės kategorijos ir didesnio pralaidumo gatvių.

Atsižvelgiant į esamos būklės analizėje nustatytus Joniškio miesto susisiekimo ypatumus ir trūkumus formuojami tokie pirmaeiliai Joniškio miesto susisiekimo infrastruktūros formavimo uždaviniai:

UŽDAVINIAI

- vykdyti subalansuotą gatvių tinklo plėtrą bei kitaip gerinti susisiekimą mieste;
- mažinti sunkių transporto priemonių skaičių miesto gatvėse;
- gerinti bendrą esamų gatvių būklę ir eismo sąlygas jose;
- formuoti susisiekimo infrastruktūrą numatomose urbanizuoti teritorijose;
- sudaryti sąlygas optimaliam miesto viešojo transporto maršrutų planavimui;
- sudaryti sąlygas geležinkelio Rail Baltica plėtrai.

3.3.2. Subalansuota gatvių tinklo plėtra ir susisiekimo mieste gerinimas

Miesto augimas, jo urbanistinė plėtra yra neatsiejami nuo susisiekimo gerinimo ir transporto infrastruktūros plėtros. Susisiekimo galimybės (pasiekiamumas) daro tiesioginę įtaką gyventojų ir paslaugų, ūkio ir kitų veiklų pasiskirstymui miesto teritorijoje. Didesnis miestas reiškia didesnį gyventojų skaičių, didesnius kasdienių kelionių atstumus ir didesnį judėjimo poreikį, taip pat didesnį poreikį keistis veiklos produktais. Joniškio miesto plėtra ir potencialas ateityje bus iš esmės susijęs su efektyviu vidinių resursų išnaudojimu bei investicijomis.

Atsižvelgiant į tai, bei įvertinant numatomą miesto plėtrą, planuojama esamų gatvių rekonstrukcija bei naujų gatvių įrengimas optimaliausiam transporto srautų paskirstymui mieste bei naujų urbanizuojamų miesto teritorijų pasiekiamumo užtikrinimui.

Gatvių tinklo plėtra bei gatvių pralaidumo didinimas sprendžiamas kompleksiskai kartu su kitais koncepcijos uždaviniais. Formuojant gatvių tinklą siekiama išlaikyti esamą radialinį tinklo formavimo principą. Taip pat siekiama užtikrinti galimybę įrengti planuojamas gatves atsižvelgiant statybos techninių reglamentų keliamus reikalavimus gatvių tinklo rišlumui bei gatvių techniniams parametrų, kartu minimizuojant gatvių plėtrai reikalingus kaštus, vengti privačios žemės (ir pastatų) nusavinimo. Joniškių miesto bendrojo plano koncepcijoje gatvėms priskirtos kategorijos pagal planuojamą jų funkcinę paskirtį (perspektyvinės kategorijos), taip, kaip tą apibrėžia STR 2.06.01:1999 Miestų, miestelių ir kaimų susisiekimo sistemos.

Suformuotos dvi naujos principinės gatvių jungtys. Viena jų juosia miestą iš rytų – pietryčių pusės. Ją sudarys rekonstruotos, tarpusavyje sujungtos Turgaus, Svarainių tako ir Aronijų tako gatvės, pratęstos šiaurės kryptimi iki Livonijos g. Šia jungtimi bus galima greitai ir patogiai nuo pagrindinių kelių pasiekti miesto rytuose esančias teritorijas, bus sudaryta alternatyva dabar vyraujančiam susisiekimui su šiomis teritorijomis per miesto centrą.

Kitos jungties pagrindą sudaro Geležinkelio gatvė. Šiuo metu nutrūkstančios gatvės atkarpos turėtų būti rekonstruotos, sujungtos ir pratęstos iki Stoties gatvės, per kurią susijungtų su jau minėtu rytų – pietryčių lanku. Tokiu būdu be jau minėtų tikslų būtų ženkliai pagerintas miesto autobusų ir geležinkelio stočių pasiekiamumas bei sudaryta galimybė geresniam jų aptarnavimui viešojo transportu. Taip pat būtų suformuotas ilgas bendras Geležinkelio gatvės ir geležinkelio infrastruktūros koridorius, o tai palengvintų numatomą geležinkelio plėtrą ir, ryšium su tuo, galimą poveikį aplinkai mažinančių priemonių planavimą bei įdiegimą.

Abi jungtys visame ilgyje planuojamos kaip C kategorijos gatvės (C kategorijos gatvės – tai aptarnaujančios gatvės – miesto plano funkcinės ir kompozicinės ašys, pagrindinės keleivių viešojo susisiekimo linijos ir miesto vidaus transporto ryšiai), pritaikytos viešojo transporto eismui, taip pat pėsčiųjų ir dviratininkų eismui. Smulkesnių D kategorijos gatvių (D kategorijos gatvės – tai pagalbinės gatvės – lokalinės funkcinės ir kompozicinės ašys, kuriomis vyksta srautų paskirstymas į smulkias teritorijas, privažiuojama prie atskirų statinių ir kitų objektų) plėtra formuojama prisiderinant prie šių jungčių (žr. brėžinyje).

3.3.3. Sunkių transporto priemonių skaičiaus miesto gatvėse mažinimas

Per Joniškį eina svarbus magistralinis kelias A12 Ryga – Šiauliai – Tauragė – Kaliningradas, kurs mieste sutampa su pagrindinėmis miesto gatvėmis – Vilniaus, Miesto aikštės

ir Livonijos, ir kerta patį miesto centrą. Miesto prieigose (ir mieste taip pat) kelias pasižymi dideliu bendro automobilių eismo intensyvumu, taip pat krovinių transporto priemonių eismu. Nors Joniškis turi aplinkkelį (krašto reikšmės kelias nr. 210), kuris ribojasi su miesto teritorija vakaruose ir suteikia galimybę transportui, važiuojančiam maršrutu Šiauliai – valstybinė siena su Latvija, aplenkti Joniškio miestą, kol kas šis aplinkkelis veikia dar nepakankamai efektyviai. Važiuojančius valstybinės reikšmės keliu A12 bei europiniu maršrutu E77 į miestą nukreipia kelio ženklai. Sunkus transportas, judėdamas Joniškio gatvėmis, blogina jose eismo sąlygas, taip pat kelia triukšmą ir teršia miesto orą. Sunkaus tranzitinio transporto nukreipimas į aplinkkelį turėtų būti sprendžiamas eismo organizavimo priemonėmis, kartu su Lietuvos Automobilių kelių direkcija prie Susisiekimo ministerijos suderinant ir pastatant reikiamus (bei pakenčiant esamus) informacinius ir nukreipiančiuosius kelio ženklus.

3.3.4. Bendros gatvių būklės gerinimas

Šiuo metu apie 55 proc. esamų Joniškio gatvių turi asfaltbetonio dangą. Kaip rodo kitų Lietuvos miestų raidos patirtis, vykstant miesto urbanistinei plėtrai ir ypatingai plečiantis gyvenamosioms teritorijoms, gatvių poreikis dažniausiai realizuojamas mažiausiomis sąnaudomis, tai yra tiesiant gatves su žvyro danga arba tiesiog suformuojant gruntkelius, todėl neasfaltuotų gatvių dalis mieste yra linkusi didėti. Ilgalaikėje Lietuvos transporto sistemos plėtros strategijoje numatoma, kad valstybiniame kelių tinkle asfaltuotų kelių (arba kelių su kieta danga) dalis turi būti padidinti iki 80 procentų. Mieste gatvių asfaltavimas pirmiausiai turėtų būti vykdomas vadovaujantis socialiniais ir ekonominiais kriterijais, tačiau visumoje siektinas panašus gatvių išasfaltavimo rodiklis.

3.3.5. Pėsčiųjų ir dviračių takų tinklo plėtra

Joniškis yra kompaktiškas miestas. Kelionės pėsčiomis arba dviračiais mieste yra populiarios bei turėtų būti ir toliau skatinamos. Esamus ir perspektyvinius pėsčiųjų judėjimo poreikius pilnai turėtų patenkinti šaligatviai prie gatvių. Jie turėtų užtikrinti patogų ir saugų pėsčiųjų judėjimą. Dviračių takų įrengimas Joniškio mieste daugumoje atvejų yra sudėtingas dėl tankaus užstatymo ir siaurų gatvių. Be to nėra akivaizdaus poreikio formoti dviračių takų tinklą viso miesto mastu, todėl koncepcijoje tai nėra numatoma. Numatomos tik atskiros naujų dviračių takų jungtys, kurios planuojamos prisiderinant prie esamų takų.

3.3.6. Sąlygų optimaliam miesto viešojo transporto maršrutų planavimui sudarymas

Joniškio mieste viešojo transporto (VT) paslaugas teikia ir susisiekimą visuomeniniais autobusais užtikrina UAB "Joniškio autobusų parkas". Šiuo metu mieste autobusai kursuoja 4 trumpais maršrutais, aptarnaudami tokius gyventojų kasdienių kelionių tikslo objektus kaip Centras, autobusų stotis, miesto ligoninė, Naujosios kapinės ir kitus.

Joniškio VT autobusų maršrutus, jų kiekį, trasas ir įvairovę riboja VT paklausa ir tai, kad mieste nėra pakankamai išplėtotas viešojo susisiekimo autobusų eismui pritaikytų C ir B kategorijų gatvių tinklas. Vykstant miesto plėtrai, ilgėjant gyventojų kasdienių kelionių atstumams, o taip pat siekiant gerinti gyvenimo kokybę, vengti automobilizacijos augimo ir su tuo susijusių neigiamų pasekmių, miesto viešojo transporto poreikis didės. Joniškio bendrojo plano koncepcijoje siūlomi esminiai gatvių tinklo plėtros ir esamų gatvių rekonstrukcijos sprendiniai numato ir gatvių pritaikymą VT eismui. Jų įgyvendinimas sudarys sąlygas tolygesniam miesto zonų ir traukos objektų aptarnavimui VT transportu, taip pat suteiks galimybę ekonomiškesniam VT darbui, keleivių vežimą vykdant žiediniais, o ne linijiniais maršrutais.

Autobusai, pagal taršos pobūdį, priskirtini prie sunkių transporto priemonių. Šiuo metu dėl aukštesnės kategorijos gatvių trūkumo beveik visi visuomeninio susisiekimo autobusų maršrutai veda per Joniškio centrą. Numatoma gatvių plėtra leis diferencijuoti jų judėjimą mieste, sumažinti autobusų eismą miesto centrinės dalies gatvėse.

3.3.7. Geležinkelio Rail Baltica plėtra

Per Joniškio miestą eina magistralinio geležinkelio linija Šiauliai – Ryga, priklausanti I-am visos Europos geležinkelių transporto koridoriui Varšuva – Kaunas – Ryga – Talinas, dar vadinamam Rail Baltica. Keleiviniai traukiniai Joniškio stotyje nestoja, tačiau stotis priima ir išduoda vagonų siuntas priestotės zonoje esančiais pramoninio geležinkelio keliais. Vagonų siuntų paslaugomis naudojasi mieste, netoli geležinkelio stoties esančios stambios įmonės.

Rail Baltica projekto įgyvendinimas yra sudėtinė Europos Sąjungos įgyvendinamos Transeuropinio transporto tinklo plėtros programos dalis. Rail Baltica geležinkelio trasos ilgis Lietuvos teritorijoje nuo Lenkijos iki Latvijos valstybės sienos siekia daugiau kaip 330 kilometrų. Tiesa, planuojama, kad europinio standarto vėžė bus nutiesta tik iki Kauno miesto. Vyriausybės nutarimu, projektui Rail Baltica suteiktas ypatingos valstybinės svarbos statusas (dar reikalingas Seimo pritarimas). Pagal Vyriausybę patvirtintą projekto įgyvendinimo neatidėliotinių veiksmų planą, europinė geležinkelio vėžė nuo Lenkijos ir Lietuvos pasienio iki Kauno turėtų būti nutiesta iki 2013–ųjų metų pabaigos.

Dėl Rail Baltica plėtros numatomas ženklus krovinių srauto, pervežamo per Joniškį einančia geležinkelio linija, padidėjimas. Prognozuojama, kad ryšium su projekto įgyvendinimu, prekių traukinių skaičius šioje linijoje per 20 metų turėtų išaugti daugiau kaip tris kartus. Keleivinių traukinių skaičius per tą patį laikotarpį padidėtų du kartus. Dėl padidėjusio traukinių srauto gali tekti rekonstruoti geležinkelio liniją, tačiau greičiausiai rekonstrukcija vyktų tik esamo geležinkelių infrastruktūros koridoriaus ribose.

Visi paminėti veiksniai ir galimos jų pasekmės – dažnesni trukdžiai geležinkelio pervažose, padidėjęs traukinių keliamas triukšmas ir tarša, atsiradęs keleivių srautas geležinkelio stotyje – turi būti įvertinti planuojant miesto plėtrą.

3.4. Inžinerinė infrastruktūra

Inžinerinės infrastruktūros srityje, laikomasi dviejų pagrindinių nuostatų: 1) modernizuoti ir gerinti esamus tinklus, 2) plėtoti inžinerinių tinklų sistemas tolygiai ir lygiagrečiai urbanistinei plėtrai.

Inžinerinės infrastruktūros srityje laikomasi dviejų pagrindinių nuostatų: modernizuoti ir plėtoti inžinerinių tinklų sistemas tolygiai ir lygiagrečiai urbanistinei plėtrai.

3.4.1. Vandens tiekimas

Joniškis – miestas šiaurės Lietuvoje (14 km. nuo Latvijos sienos). 2009 m. Joniškyje gyveno 10743 gyventojai. Šiuo metu Joniškio miesto aprūpinimas geriamos kokybės vandeniu iš miesto vandenvietės artezinių gręžinių, kurių našumas 700 m³/d. Pakelto vandens kiekis 251000 m³/metus

Vandentiekio tinklų ilgis 29,82 km. Naujai pakloti vandentiekio vamzdžiai – 8,82 km, 1,42 km. – naujai renovuoti, 13,58 km – būklė patenkinama, 6,0 km.– reikia renovuoti. Slėgis vandentiekio tinkluose 4,5 atm. – pakankamas. Slėgio kėlimui naudojamas vandentiekio bokštas, jo aukštis yra 52m., tūris – 600 m³, jo būklė patenkinama. Joniškio mieste nėra II-o ir III-o pakėlimo siurblių ir kitokių vandenį reguliuojančių talpų.

Joniškio miesto vandenvietės vanduo atitinka HN 24:2003 reikalavimus pagal vandenyje esančių fluoridų geležies ir mangano kiekius, tačiau vandenyje esantis sulfatų kiekis viršija leistinas normas 1,5 karto, taip pat vandenvietės vanduo yra kietas. Vykdomas požeminio vandens monitoringas.

60 % miesto gyventojų, 17 % pramonės įmonių naudojasi vandentiekio sistema. Buitinių nuotekų išvalymo laipsnis pagal BDS7 yra 98 %, pagal SM–98 %

Žaliųjų plotų laistymui vanduo nenaudojamas iš vandens telkinių.

3.4.2. Buitinės ir lietaus nuotekos

Joniškio mieste veikia centralizuota mišrioji buitinių nuotekų sistema biologinio valymo įrenginiai, kurių būklė patenkinama. Nuotekų tinklų ilgis apie 33,45 km.

Buitinių nuotekų sistema naudojasi 7208 abonentai.

Netvarkytos nuotekos individualiai šalinamos gyvenamojoje aplinkoje, surenkamos duobėse bei kitais būdais. UAB „Joniškio vanduo“ teikia nuotekų surinkimo bei išvalymo paslaugas iš išsėmimo duobių. Iš gyvenamųjų namų, kurie nėra prisijungę prie Joniškio miesto buitinių nuotekų tinklų, yra išvežamos į nuotekų priėmimo stotį Pakluonių gatvėje.

Veikia nuolatinio veikimo biologiniai valymo įrenginiai su azoto ir fosforo šalinimu (4200 m³/p) pajėgumo. 2009 m. buvo atlikta Joniškio miesto nuotekų valymo įrenginių rekonstrukcija su azoto ir fosforo šalinimu. Išvalymas pagal BDS7 – 98%, pagal SM–98%. Valymo įrenginiuose susidaręs perteklinis dumblas sausinamas juostiniu presu. Nusausintas dumblas saugomas dengtoje aikštelėje ir kai yra palankios gamtinės sąlygos, išvežamos į laukus techninėms kultūroms tręšti. Išvalytas vanduo išleidžiamas į Sidabros upelį – 1533000 m³/metus.

Iš didumos miesto ploto dalies (895 ha) paviršinės nuotekos nubėga į atskirus vandens telkinius neorganizuotai. Didžiojoje miesto dalyje lietaus nuotekos nuvedamos į sukanalizuotus griovius – Purvės upelį ir melioracijos griovį S–5. Abu jie yra Sidabros upelio intakai. Į minėtus sukanalizuotus griovius yra nuvedami paviršiniai vandenys iš daugiabučių gyvenamųjų kvartalų, įmonių, bei organizacijų. Esamo nuotakyno tinklų ilgis yra apie 30 km. Esamų tinklų vamzdžiai yra keraminiai, gelžbetoniniai jų diametras 100–500 mm. Daugumą vamzdynų reikia remontuoti, renovuoti. Lietaus nuotekų siurblių bei valyklų nėra, išskyrus nuo ypatingai užterštų teritorijų (prekybos centrų automobilių stovėjimo aikštelių) – naftos surinkėjai.

UŽDAVINIAI

- Išplėsti centralizuotus nuotekų tinklus maksimaliai prijungiant prie bendro nuotakyno tuos vartotojus, kurie šiuo metu jau vartoja centralizuotai tiekiamą vandenį, tačiau nuotekų tvarkymu rūpinasi individualiai.
- Išplėsti centralizuoto vandentiekio ir nuotekų tinklus į jau užstatytus ir apgyvendintus individualių namų kvartalus.
- Numatyti esamų vandentiekio, nuotekų vamzdynų renovaciją, rekonstrukciją.
- Numatyti galimybes perspektyviniam naujų abonentų pajungimui.
- Praplėsti valymo įrengimus, įvertinus naujų abonentų atsiradimą.

- Renovuoti esamus ir plėsti buitinių nuotekų tinklus.
- Įrengti paviršinių nuotekų tinklus, atskiriant lietaus ir tirpsmo vandenį nuo mišriosios nuotekų sistemos.

3.4.3. Šilumos tiekimas

UAB “Fortum Joniškio energija“ yra pagrindinis šilumos tiekėjas Joniškio mieste (Centrinė ir Pakluonių katilinė) jų kuras – dujos. Kita katilinė su suskystintomis dujomis, šiluma aprūpina Žemaičių g. kvartalą. Šią katilinę eksploatuoja UAB „Joniškio butų ūkis“.

Sodų – Medžiotojų kvartalo ir miesto centrinės dalies atšakų termofikaciniai tinklai eksploatuojami nuo 1980–1983 metų. Statybininkų – Draugystės gatvių namų trasų atšakos eksploatuojamos nuo 1974 metų. Pakluonių katilinės vamzdynai buvo suprojektuoti tiekti energiją visiems Joniškio miesto centrinės dalies vartotojams. Šios idėjos buvo atsisakyta, todėl esančių vamzdynų diametrai yra per dideli ir šilumos nuostoliai didesni.

Didelė dalis šilumos tinklų eksploatuojami 20–30 metų. Vamzdynai pakloti nepereinamuose kanaluose bei techniniuose koridoriuose. Daugelyje vietų tinklų izoliacija yra susidėvėjusi, neužtikrina šilumos laidumui keliamų reikalavimų, pažeistuose izoliacijos vietose tinklai yra veikiami drėgmės.

Atliekant techninius pertvarkymus, Joniškyje buvo atsisakyta didesnio sieringumo mazuto deginimo ir pereita prie ekologiškai švaresnio dujinio kuro. Tam tikslui buvo nutiestas 24 km. dujotiekis Meškuičiai–Joniškis. 2005 metais Joniškio mieste įrengti 64 individualūs šilumos punktai daugiabučiuose gyvenamuose namuose.

UŽDAVINIAI

- Renovuoti šilumos tinklus, mažinti šilumos perdavimo nuostolius
- Individualių namų šildymui naudoti gamtines dujas ir atsinaujinančius energijos šaltinius
- Įgyvendinti šilumos taupymo priemones pastatuose (šiluminės varžos gerinimas programinio valdymo įrenginiai su šildymo grafikais ir galimybe juos koreguoti)
- Skatinti vartoti vietinį ekologiškai švaresnį organinį kurą (miško medžių atliekas, skiedras, šiaudus, šieną, medžių genėjimo atliekas, pakelių šienavimo atliekas ir kt.)
- Skatinti daugiabučių gyvenamųjų namų bendrijas ir gyventojus renovuoti daugiabučius gyvenamuosius namus

3.4.4. Elektros tiekimas

Joniškio miesto elektros perdavimo ir skirstymo sistema yra dalis Lietuvos energetinės sistemos, susidedanti iš aukštos įtampos perdavimo tinklo ir elektros skirstymo vartotojams bei žemesnės įtampos skirstomojo tinklo.

Elektros tiekimo paslaugų plėtrai ir kokybei užtikrinti būtina:

- patikimai ir saugiai aprūpinti energija visas ūkio šakas;
- didinti elektros energijos paskirstymo efektyvumą, mažinti energijos nuostolius skirstomuosiuose tinkluose;
- skatinti energijos gamybą iš vietinių atsinaujinančiųjų (vėjo, saulės, geoterminė energija, mažoji hidroenergetika, biomasė) ir atliekinių išteklių, diegti šiuolaikiškus alternatyvius energijos gamybos metodus;
- atnaujinti elektros energijos tiekimo infrastruktūrą (modernizuoti elektros pastotes, iš dalies renovuoti elektros perdavimo ir skirstomuosius tinklus);
- pasiekti, kad vietiniai atsinaujinantieji ir atliekiniai energijos ištekliai 2025 metais sudarytų ne mažiau kaip 20 procentų bendro pirminės energijos balanso;
- išplėsti elektros tinklus Joniškio miesto siūlomoje plėtroje;
- išplėsti elektros tinklus į planuojamus individualių gyvenamųjų namų kvartalus.

3.4.5. Gamtinių dujų tiekimas

Gamtinių dujų tiekimo sistemą Joniškio mieste eksploatuoja UAB "Fortum Joniškio energija". AB „Lietuvos dujos“ gamtines dujas patiekia iki Meškuičių gyvenvietės (Šiaulių rajonas) dujų reguliavimo punkto, nuo kurio į Joniškio rajoną paklotas polietilininis didelio slėgio (6 bar) 160 mm skersmens, apie 21,6 km ilgio dujotiekis.

Joniškio mieste dujotiekio sistema nėra labai plačiai išvystyta, gamtinės dujos yra tiekiamos centralizuoto šilumos tiekimo katilinėms ir keletui stambių vartotojų. Gamtinių dujų abonentų skaičius Joniškio mieste viso 24, iš jų 2 buitiniai. Gamtinių dujų perdavimo ir paskirstymo tinklų ilgis Joniškio mieste apie 10,2 km.

Joniškio mieste gerai išplėtoti centralizuoto šilumos tiekimo tinklai, todėl gamtinių dujų poreikis gyvenamųjų namų šildymui nėra didelis. Didžiąją gamtinių dujų dalį Joniškio mieste suvartoja centralizuoto šilumos tiekimo katilinės ir AB "Joniškio grūdai", kurie gamtines dujas vartoja daugiausia vasaros sezono metu.

Joniškio mieste gamtinių plėtra nenumatoma.

3.4.6. Atliekų tvarkymas

Joniškio miesto savivaldybės vaidmuo, plėtojant atliekų tvarkymo sistemą yra apibrėžtos, Šiaulių regiono komunalinių atliekų tvarkymo taisyklėse bei Lietuvos respublikos teisės aktuose, reglamentuojančiuose atliekų tvarkymą.

Nepavojingos atliekos iš Joniškio miesto vežamos į Šiaulių regiono Aukštakių nepavojingų atliekų sąvartyną. Į jį atliekos vežamos iš viso Šiaulių regiono. Uždarius visus aplinkosaugos reikalavimų neatitinkančius sąvartynus, tai vienintelis regione veikiantis nepavojingų atliekų sąvartynas. Sąvartyne šalinamos tik nepavojingos atliekos: mišrios komunalinės atliekos (likusios po rūšiavimo, perdirbti ar kitaip naudoti netinkamos buitinės atliekos) bei kitos atliekos, kurios nepriskiriamos pavojingoms atliekoms.

3.5. Aplinkos kokybė, gamtinės saugomos teritorijos ir želdynai

Joniškio miesto bendrojo plano koncepcijos pagrindinis tikslas aplinkos kokybės gerinimo srityje yra išlaikyti ir stiprinti esamą aplinkos kokybę, gamtinio karkaso, kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės palaikymo sistemą, t. y., išsaugoti miesto gamtinį kraštovaizdį ir vertingus gamtinio karkaso elementus; užtikrinti miesto žaliųjų plotų kiekybinę ir kokybinę plėtrą; sumažinti vandens, oro, dirvožemio ir akustinę taršą.

Šiems tikslams įgyvendinti siūloma imtis tokių priemonių:

1. Mažinti oro taršą:

- sureguliuoti eismo srautus taip, kad sunkiojo transportas tranzitas per miesto centrą būtų minimizuotas,
- sudaryti sąlygas bei skatinti bemotorio transporto naudojimą, modernizuoti viešojo susisiekimo sistemą.
- šviesti visuomenę, skatinti ekologiškų degalų bei atsinaujinančių energijos išteklių vartojimą, pavasario ir vasaros laikotarpiu valyti miesto gatvių važiuojamąją dalį ir jų aplinką, reguliariai valyti gatves vakuuminiu būdu, plauti ir laistyti gatvių dangą.
- modernizuoti centralizuoto šilumos tiekimo sistemas, pertvarkyti centralizuoto šilumos tiekimo katilines naudoti atsinaujinančius energijos šaltinius.

2. Mažinti paviršinių ir gruntinių vandens taršą:

- vykdyti nuotekų tinklų plėtrą priemiesčio teritorijose, garantuojant nuotekų nepatekimą į paviršinius vandens telkinius bei į gruntinius vandenis,

- įgyvendinti paviršinių vandenų nuotėkų tvarkymo galimybių studijoje numatytas priemonės,
- taikyti pažangiausias nuotėkų valymo ir atliekų tvarkymo technologijas, mažinančias vandens taršą, naujausias medžiagas ir pažangiausias technologijas aplinkosauginių statinių konstrukcijose, skatinti įmones mažinti taršą gamybos proceso metu ar jos išvengti susidarymo vietoje.

3. Pagerinti atliekų surinkimo ir tvarkymo sistemą:

- užtikrinti galimybę atliekas rūšiuoti, optimizuoti atliekų aikštelių išdėstymą, sudaryti gyventojams galimybę mokėti už faktiškai susidarantį atliekų kiekį.
- Laikytis Valstybinio strateginio atliekų tvarkymo plano numatytų atliekų tvarkymo principų — artimumo ir pakankamumo, visuotinum principai ir principas „teršėjas moka“.

4. Kraštovaizdžio apsaugai:

- išsaugoti esamas gamtinio karkaso struktūras ir žaliuosius plotus,
- stiprinti (įteisinti) gamtinio karkaso struktūras pagrindinėje miesto dalyje ir apy miestyje,
- išlaikyti esamą miesto želdynų struktūrą bei tinkamai prižiūrėti miesto teritorijoje esančius parkus.

Pagrindinė Joniškio miesto kraštovaizdžio, kaip teritorinės sistemos stabilumo garantija – pilnaverčio gamtinio karkaso kaip kompensacinės ekologinės sistemos su atitinkama reglamentų sistema suformavimas. Planuojamos teritorijos gamtinis karkasas yra neatsiejama Lietuvos gamtinio karkaso dalis, formuojanti tiek Joniškio miesto, tiek Lietuvos bendrąją erdvinę koncepciją. Deja, gamtinio karkaso sistema Joniškio rajone yra mažesnė nei Lietuvos vidurkis, ji užima apie 53 % rajono teritorijos (Lietuvos vidurkis 60 % teritorijos).

Saugomų teritorijų planuojamoje Joniškio miesto teritorijoje nėra, o gamtinis karkasas užima visiškai nedidelę miesto dalį, tačiau jis vaidina labai svarbų vaidmenį ekologinės pusiausvyros bei biologinės įvairovės užtikrinimui.

Joniškį juosiančių upių – Audruvės ir Sidabros – slėniai yra svarbūs gamtinio karkaso elementai – regioniniai migracijos koridoriai, kuriems būtina grąžinti ir gausinti kraštovaizdžio natūralumą atkuriančius elementus.

Visos užstatytos miesto teritorijos yra traktuojamos kaip degraduotos (urbanizuotos) gamtinio karkaso teritorijos. Jų natūralumą atstatyti nėra jokių galimybių. Nežiūrint to ir šiose

teritorijose vietiniu masteliu tikslinga išskirti „mikro“ gamtinio karkaso „saleles“ mažųjų upelių ir miesto žaliųjų plotų pagrindu.

LR Saugomų teritorijų įstatyme (Žin., 1993, Nr. 63-1188) nurodyta, kad gamtinis karkasas ir į jo sudėtį įeinantys ekologiniai tinklai nustatomi tvirtinant bendrojo arba specialiojo teritorijų planavimo dokumentus. Patvirtintomis gamtinio karkaso bei ekologinių tinklų ribomis ir teisės aktų nustatytais veiklos apribojimais privaloma vadovautis rengiant miškotvarkos ir žemėtvarkos projektus, kitus specialiuosius ir detaliuosius planus. Taip pat šis įstatymas nustato, kad gamtinio karkaso rekreacinės, miškų ūkio ir agrarinės paskirties teritorijose draudžiama statyti pramonės įmones, kurioms reikalingi taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimai, ir gyvenamuosius kvartalus. Leidžiama tokia veikla, kuri užtikrina kraštovaizdžio ekologinę pusiausvyrą ir ekosistemų stabilumą, atkuria pažeistas ekosistemas, yra vykdoma pagal teritorijų planavimo dokumentus. Ūkinė veikla gamtinio karkaso teritorijose gali būti vykdoma tik įvertinus šios veiklos poveikį gamtiniam kraštovaizdžiui ir biologinei įvairovei teisės aktų nustatyta tvarka, numačius ir įgyvendinus įvairiapuses priemones antropogeniniam poveikiui kompensuoti, gamtiniam kraštovaizdžiui ir biologinei įvairovei išsaugoti ar atkurti.

Įvairūs įrengti ir neįrengti želdynai šiuo metu Joniškyje užima 4.3% ploto (57.7ha). Vienam Joniškio miesto gyventojui šių želdynų tenka apie 54 m²/gyv. (. Pagal „Atskirųjų rekreacinės paskirties želdynų plotų normas“ (Žin., 2007-12-28, Nr. 137-5624) numatyta, kad mažo dydžio miestui, koks yra Joniškis, minimalus atskirųjų rekreacinių želdynų kiekis vienam gyventojui yra 20 m².

Patys svarbiausi žalieji plotai Joniškyje jau turi suformuotus sklypus ir tvarkomi kaip atskirieji rekreaciniai želdynai. Svarbiausias iš jų yra Joniškio miesto parkas, Joniškio miesto poilsio zonos „Sidabra“ parkas, Joniškio miesto poilsio zonos prie II tvenkinio parkas.

Joniškio miesto teritorijos bendrojo plano koncepcijoje siūloma atskiraisiais rekreaciniais želdynais paversti ir teritorijas: Alyvų g. skveras; Klevų g. skveras; Saulės g. skveras; Taikos skveras; Vilniaus g. skveras (prie kapinių); Vyšnių g. skveras.

3.6. Kultūros paveldas

Joniškio miesto teritorijos bendrojo plano nekilnojamojo kultūros paveldo koncepcijos dalyje detalizuojamos Lietuvos Respublikos teritorijos, Šiaulių 2008 teritorijos (patv. LR Vyriausybės 2008–09–24), Joniškio rajono savivaldybės teritorijos (patv. Joniškio r. savivaldybės tarybos 2008–04–10) bendruosiuose planuose numatytos kultūros paveldo teritorijų saugojimo ir naudojimo sistema bei gairės. Taip pat, vadovaujamesi Joniškio miesto suplanavimo projektu (patv. Joniškio rajono savivaldybės tarybos 1991m.), Joniškio rajono savivaldybės nekilnojamojo

kultūros paveldo tinklų schema(patv. LR kultūros ministro 2009–04–24), Vietinės reikšmės urbanistikos paminklo UV–15 Joniškio mieste sklypų suplanavimo projektu(patv. Joniškio rajono mero 1996–07–02), Vietinės reikšmės urbanistikos paminklo UV–15 kvartalo P–1 detaliuoju planu(patv. Joniškio rajono savivaldybės tarybos 1998–11–04), Vietinės reikšmės urbanistikos paminklo UV–15 kvartalo Š–1 detaliuoju planu(patv. Joniškio rajono savivaldybės tarybos 2001–10–10) ir kitais dokumentais.

Dalies „Kultūros paveldo teritorijų naudojimas ir apsauga“ tikslas – užtikrinti kultūros paveldo teritorijų tvarkymą bendroje miesto teritorijos raidoje, integruojant jas į kultūrinio kraštovaizdžio teritorinę apsaugą. Kultūros paveldo teritorijų apsaugos užtikrinimui numatytas objektų tinkamas panaudojimas, kuris užtikrintų nekilnojamojo kultūros paveldo išlikimą.

Joniškio miesto bendrojo plano nekilnojamojo kultūros paveldo dalyje nagrinėjami visi teritoriniai kultūros paveldo objektai ir pavieniai, nedidelę teritoriją užimantys objektai.

Joniškio bendrojo plano kultūros paveldo dalis nustato teritorijos nekilnojamojo kultūros paveldo tvarkybos ir naudojimo prioritetus bei priemones, užtikrinančias kultūros paveldo objektų išsaugojimą. Vadovaujamosi Lietuvos nacionaline darnaus vystymosi strategija (Žin., 2003, Nr. 89–2039), kur nurodoma, kad Lietuvos kultūrinio savitumo išsaugojimas yra vienas iš Lietuvos darnaus vystymosi prioritetų.

Koncepcijos teiginiai atitinka miestų ir miestelių lygmens teritorijų planavimo reikalavimus. Pateikiamos sąvokų turinys atitinka Lietuvos Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymą (NKPAĮ), (Žin., 2004, Nr. 153–5571) bei kitų kultūros paveldo apsaugą reglamentuojančių nacionalinių ir Lietuvos ratifikuotų tarptautinių teisės aktų reikalavimus ir Lietuvos teritorijos bendrąjį planą, kuris įtvirtina principą, kad kultūros paveldo išsaugojimą būtina vertinti kaip svarbų veiksnį, įtakojantį vietovės ekonominę plėtrą (1 str. 3 sk, Žin., 2002, Nr. 110–4852).

Nekilnojamojo kultūros paveldo išsaugojimas turi būti laikomas neatsiejama Joniškio miesto teritorijos plėtros dalimi. Pagrindinė strateginė teritorijos plėtros kryptis – plano koncepcija atitinka integralios kultūros paveldo apsaugos sampratą – siekiama kultūros paveldo objektų išsaugojimo, naudojant juos visuomenės reikmėms.

Pateikiami teiginiai taip pat atitinka tikslus, numatytus Lietuvos ratifikuotoje Pasaulio kultūros ir gamtos paveldo globos konvencijoje (5 str.; Žin., 1997, Nr. 19–411):

Pateikiami teiginiai yra siejami su gamtos paveldo apsaugos reikalavimais ir atitinka aplinkos tvarkymo tikslus, nustatytus Lietuvos ratifikuotoje Europos kraštovaizdžio konvencijoje (5 ir 6 str., Žin., 2002, Nr. 104–4621):

Nekilnojamojo kultūros paveldo objektai, jų teritorijos ir apsaugos zonos pažymėtos brėžiniuose.

Joniškio miesto bendrojo plano sprendiniai bus įgyvendinami, remiantis pagrindinėmis kultūros paveldo apsaugos nuostatomis:

- išsaugoti ir atgaivinti paveldėtą, regiono savitumą atspindintį kultūros paveldą;
- stiprinti valstybės institucijų ir visuomenės atsakomybę už kultūros paveldo išsaugojimą.

Kultūros paveldo objektai kartu yra ir kultūrinio turizmo ištekliai. Joniškio miesto kultūros paveldo apsauga turi būti realizuojama, pritaikant jį viešajam pažinimui ir naudojimui, kultūriniam turizmui plėtoti.

Kultūros paveldo objektų ir vietovių teritorijose bei jų apsaugos zonose planuojama veikla reglamentuojama kultūros paveldo specialiaisiais planais ir paveldo apsaugą reglamentuojančiais teisės aktais.

3.6.1. Urbanistinis paveldas

Pagal veikiančią NKPAĮ kultūros paveldo objektų ir vietovių tvarkyba ir naudojimas vykdomi pagal specialiuosius planavimo dokumentus, tvarkybos darbų projektus. Kol nėra parengto specialiojo plano, tvarkant Joniškio urbanistikos vertybės teritoriją, vadovautis Vietinės reikšmės urbanistikos paminklo UV–15 Joniškio mieste sklypų suplanavimo projektu (patv. Joniškio rajono mero 1996–07–02 potvarkiu Nr. 236. Siūloma peržiūrėti šį projektą, ar jis pilnai atitinka dabar galiojančius įstatymus.

Išsaugoti istorinio centro viešąsias erdves.

Panaudojant mažosios architektūros priemones, ar pan., sumažinti naujos aikštės, kaip erdvės prie savivaldybės vizualinę reikšmę, pabrėžti istorinės Livonijos gatvės trasą.

Kaip vieną svarbiausių Joniškio istorinio centro savitumą lemiančių tūrinės–erdvinės kompozicijos ypatumų, būtina išsaugoti bažnyčios, kaip ypač ryškios kultūrinio kraštovaizdžio dominantės reikšmę, jos matomumą gatvių perspektyvose ir plačiai aplinkui miestą. Tokie akcentai labai svarbūs šiame lygumų krašte.

3.6.2. Archeologinis paveldas

Užtikrinti archeologinės kultūros paveldo vertybės –Joniškio senojo miesto vietos nustatyto apsaugos tikslo – mokslinio pažinimo įgyvendinimą.

Statinių kompleksai, statiniai

Statinių kompleksus ir atskirus statinius, kurie saugomi viešajam pažinimui ir naudojimui tvarkyti, vadovaujantis LR NKPAĮ 19 straipsnio nuostatomis.

Ypatingą dėmesį skirti unikaliam Joniškio sinagogų kompleksui, jo pritaikymui visuomenės reikmėms. Siūloma pagerinti komplekso eksponavimo sąlygas, rekonstruoti prie Miesto aikštės esančius pastatus.

Statiniai ir statinių kompleksai gali būti naudojami tik apžiūrėjimui, apžiūrėjimui ir infrastruktūros plėtrai, gyvenamajai, švietimo funkcijoms. Pritaikymas turi sudaryti sąlygas tinkamai tvarkyti objektų teritorijas.

Inicijuoti atskirų XX a. pradžios ir tarpukario laikotarpio pastatų, turinčių kultūros vertės požymius tyrimus, dėl galimo įtraukimo į NKV registrą ir reikšmingumo lygmens nustatymo. Tai būtų šie pastatai: Vilniaus g.3,5, Šiaulių Senoji g.1,2,3,4,5,7,11,13,17,19,21,23,24,35, V.Kudirkos g. 59, Upytės g.3,7,23, Miesto aikštė 2,9,11,13,15, M.Slančiausko g. 2, Žagarės g.2,4, 8, 8A,20, Livonijos g. 6, 16. Šie pastatai suteikia Joniškio istoriniam centrui savitumą, formuoja istorinių gatvių erdves. Tačiau be šių pastatų dar yra Lietuvos miesteliams būdingų pastatų, kurių visuma taip pat turi didžiulę reikšmę istoriniam centrui. Juos perstačius, pakeitus tradicines fasadų apdailos medžiagas, išnyktų istorinio miesto įvaizdis. Šių pastatų tūrius, medžiagiškumą, mastelį taip pat būtina išsaugoti.

3.6.3. Laidojimo, įvykių vietos, monumentai

Geriausiai atspindinčias regiono savitumą, senąsias kapines, reikšmingiausias Lietuvos ir regiono istorijai kapavietes, pažymintčius svarbius Lietuvai ir regionui įvykius, meniniu požiūriu vertingus paminklus ir mažosios architektūros objektus įtraukti į turistines trasas.

3.6.4. Paveldo pritaikymas, prioritetai

Joniškio miesto kultūros paveldo apsauga turi būti realizuojama, jį pritaikant viešajam naudojimui, ir kultūriniam bei pažintiniam (vietiniam bei tarptautiniam) turizmui vystyti, kultūros puoselėjimui ir propagavimui.

Būtina pritraukti investuotojus, norinčius pritaikyti kultūros vertybes šiandieniniam naudojimui – kultūrinėms, komercijos, aptarnavimo, turizmo reikmėms, taip pat investuotojus, norinčius įsigyti ar išsinuomoti ilgesniam laikui ir galinčius restauruoti, atkurti kultūros paveldo vertybes.

Kultūros paveldo išsaugojimui ir tausojančiam naudojimui labai svarbus informacijos skleidimas ir visuomenės švietimas. Informacija turi būti visuomenei prieinama ir tinkamai pateikta.

Reikia vystyti informacijos infrastruktūrą. Strategiškai patogiose vietose išdėstyti informacinės sistemos ženklus. Plėtoti informacijos apie kultūros paveldo objektus leidybą ir platinimą.

Pagrindinis Joniškio miesto kultūros paveldo išsaugojimo prioritetas turi būti kultūros paveldo teritorijų integravimo į miesto, regiono ir Lietuvos gyvenimą užtikrinimas, tinkamas naudojimas ir priežiūra. Prioritetiniais turi būti didžiausiu kultūriniu pažintiniu potencialu išsiskiriantys objektai.

3.7. Rekreacija ir turizmas

Rekreacija ir turizmas yra viena iš sparčiai besivystančių veiklos sričių Lietuvoje. Joniškis – šiaurės Lietuvos kampelis, turtingas savo istorija ir žmonėmis. Lyginant su kitais Lietuvos miestais, Joniškio miesto gamta nėra kuo nors ypatingai išsiskirianti. Čia nėra labai patrauklių gamtinių objektų – didelių miškų masių, vandens telkinių. Turistus į Joniškio miestą pritraukia kultūrinio istorinio paveldo objektai: Joniškio kraštas priklauso istorinei sričiai dabartinės Lietuvos ir Latvijos dalyse – Žiemgalai. Pilkapių su akmenų vainikų kultūrai būdingi radiniai, aptikti Joniškio krašte, liudija, kad žmonių čia būta jau II a. po. Kr. Žiemgalių gentys V – XIII a. paliko nemažai savo gyvavimo ženklų Žagarės ir Joniškio apylinkėse. Šiuo metu Joniškio krašte apie 240 kultūros paveldo objektų – architektūros, urbanistikos, sakralinių, gamtos ir kitų, kuriais galima pasigrožėti keliaujant po šiaurės lygumų kraštą.

XIX a. pabaigoje žydai sudarė beveik pusę joniškiečių, tarpukaryje Joniškyje beveik penktadalis visų gyventojų buvo žydų tautybės. Dauguma jų gyveno Joniškio centre, aplink aikštę, ir pagrindinėse Livonijos, Upytės ir Šiaulių gatvėse. Turtingesnieji statėsi sau mūrinius namus, puošniais raudonplyčiais apsupdami miesto centrą. Iki šių dienų išliko Miesto a. 9, 13, 15, Žagarės g. 4, Livonijos g. 16, Upytės g. 7, Šiaulių Senosios g. 1, 2, 3, 5, 7, 17, 28, Vilniaus g. 2, 4, 10 namai.

Joniškis Lietuvoje unikalus tuo, kad tik čia yra išlikęs dviejų sinagogų kompleksas. Pirmoji sinagoga minima 1823 m. be išorinių judaizmo simbolių. Ji – vienintelė išlikusi Lietuvoje sinagoga, kurioje ryški klasicizmomantizmo stilių architektūrinė jungtis. 1865 m. šalia pirmosios pastatyta antroji mūrinė sinagoga (Raudonoji) puošnaus neogotikinio stiliaus. Viduje išliko gausus dekoras. Abi Joniškio sinagogos sukurtos tarsi kontrasto principu ir reprezentuoja savo laikmečio architektūrą. Abu pastatai gerai dera tarpusavyje ir kartu papildo vienas kitą.

Tiek Joniškio miestas, tiek Joniškio rajonas pasižymi organizuojamų švenčių ir kitų kultūros renginių skaičiumi, jų dažnumu ir šiuose renginiuose dalyvaujančių gyventojų gausa.

Joniškio miesto parke, šalia Kultūros rūmų, bei Žemaičių gatvėje yra organizuojama gana daug renginių, aktyviai vyksta prekyba švenčių metu.

Joniškyje veikia trys muziejai – vienintelis Lietuvoje krepšinio muziejus, įkurtas 2009 m. gegužės 30 d., Joniškio istorijos ir kultūros muziejus įkurtas 1989 m. ir Romualdo Franckaičio stalo teniso muziejus, įkurtas „Šiaurės vartai“ viešbutyje Joniškio centre.

Krepšinio muziejaus įkūrėjas – Leonas Karaliūnas. Muziejuje supažindinama ne tik su Joniškio, bet ir visos Lietuvos krepšinio istorija. Čia yra ir pirmųjų pasaulio krepšinio rungtynių nuotraukų, ir įvairių laikų krepšininukų medalių, daiktų, autografų. Leonas Karaliūnas džiaugiasi kiekvienu eksponatu ir pasakoja istorijas apie juos. Muziejuje galima įsigyti ir leidinių apie krepšinį. Kiekvienas lankytojas gali pasirašyti ant koridorių sieną puošiančio didžiulio stendo su Lietuvos krepšininukų nuotraukomis. Muziejus nuolat sulaukia naujų eksponatų

Joniškio istorijos ir kultūros muziejuje saugoma ir eksponuojama archeologinė, istorinė, etnografinė medžiaga, pasakojanti apie Joniškio krašto istoriją ir kultūrą, vykdomas menininkų ir mokslininkų, kilusių iš Joniškio krašto darbų populiarinimas. Muziejaus darbuotojai organizuoja ekskursijas po Joniškio rajono ir miesto istorinius objektus. Taip pat organizuojama švietėjiška veikla istorine tematika, rengiami edukaciniai užsiėmimai. Muziejus vykdo projektinę veiklą, kraštotyres ekspedicijas Joniškio rajone, siekdamas išsaugoti istorinę praeitį. Dažnai rengiamos dailės ir liaudies meno parodos, ekspozicijos. Muziejuje sukaupta virš 13 tūkstančių eksponatų, kurie suskirstyti į 6 rinkinius: fotografijos, daiktų, archeologijos, rankraščių, spaudinių, numizmatikos.

Rajoną kerta Lietuvai svarbūs tarptautiniai magistraliniai keliai: tarptautinis IA koridoriaus automobilių kelias A12/E77 Ryga – Joniškis – Šiauliai – Kaliningradas (taip vadinamas Hanseatica kelias) ir tarptautinis IB geležinkelio koridorius Helsinkis – Talinas – Ryga – Joniškis – Šiauliai – Varšuva (turintis dar vieną Rail Baltica pavadinimą). Nuo Joniškio Šiauliai – 39 km; Vilnius – 231 km; Panevėžys – 97 km; Klaipėda – 193 km; Kaunas – 182 km. Nuo Joniškio Jelgava – 45 km ; Ryga – 99 km.

Joniškis – tranzito vietovė, o tai didina tikimybę, kad įvairūs paveldo objektai, į jų aplinką investavus ir juos išreklamavus, ilgainiui gali tapti patraukliomis ir masiškai lankomis vietomis. Įtraukusi į turizmo paslaugų pasiūlymus amatų (ypač kulinarinio paveldo su edukaciniais elementais) ir netradicinių verslų maršrutus, išnaudojant maršrutų tęstinumo galimybes gretimuose rajonuose ir Latvijos respublikoje, tikėtina aktyvesnė Joniškio rajono vidaus ir atvykstamojo turizmo plėtra bei gausesnės pajamos paslaugų.

Pagrindiniai koncepciniai pasiūlymai turizmo ir rekreacijos srityje Joniškio miestui yra tokie:

- Išplėtotas atvykstamojo pažintinio turizmo aptarnavimo tinklas;
- Atnaujinti ir nauji pėsčiųjų bei dviračių takai, apšvietimas, poilsio vietos su suolais, įrengti želdynai;
- Paveldinių pastatų ir kompleksų restauracija (ar rekonstrukcija, priklausomai nuo būklės ir vertės);
- Nauja moderni įranga (patalpų plėtra) mėgėjiškų meno kolektyvų renginiams ir etnokultūros šventėms, pritraukiant svečius iš visos Lietuvos ir užsienio.

3.8. Socialinė aplinka

Gyvenamosios vietovės patrauklumą ženkliai lemia socialinės aplinkos kokybė. Todėl gyvenamoji vietovė, plačiąja prasme vieno ar kito tipo gyvenvietė, siaurąja – konkretus mikrorajonas ar gatvė, kurioje yra asmens būstas, turi būti saugi, patogi gyventi, mokytis, dirbti ir ilsėtis. Socialinės paslaugos gyventojams turi būti prieinamos vienodai, nepriklausomai nuo jų amžiaus ar socialinės padėties. Gyvenamosios aplinkos kokybė pasiekama, derinant bendruomenės ir smulkesnių socialinių grupių interesus.

Demografinė situacija. Nors Joniškio rajonas yra pasienio rajonas, bet **pagal gyventojų sudėtį jis yra homogeniškas** – 97,2 % gyventojų yra lietuviai. Tankumas rajone 27,3 gyventojai 1 km, lyginant su kitais Šiaulių apskrities rajonais yra vidutinio dydžio. Gyventojų skaičius nuolat mažėja, dinamika gana tolygi. Konstatuota, kad Joniškio miestą (ir rajoną) palieka studijuoti išvykstantis jaunimas ir aktyvūs aukštos kvalifikacijos specialistai, ieškantys geresnio uždarbio. Joniškyje bedarbystė augo, didėjo ilgalaikių bedarbių skaičius, gausu nemotyvuotų bedarbių ir nekvalifikuotų darbininkų, tačiau nusikalstamumo lygis nėra aukštas. Tai lemia, kad rajone yra sąlyginai mažesnis urbanizacijos laipsnis, todėl sunkiau susidaro tinkamos prielaidos nusikalstamumui plisti, tačiau kelia nerimą nepilnamečių padaromi nusikaltimai.

Būstas ir komunalinės paslaugos. Ataskaitinio laikotarpio bėgyje butų fondas Joniškyje šiek tiek sumažėjo, gyvenamųjų namų renovacija nevyko ir išaugo asmenų laukiančių socialinio būsto eilė. Gyvenamųjų ir negyvenamųjų pastatų statybos santykio pokytis ūkio nuosmūkio metu rodo, kad pasikeitė investicijų kryptis. Komunalinių paslaugų gyventojams lygis Joniškyje nevienodas – tai priklauso nuo pastato tipo, jo statybos metų ir nuo dislokacijos miesto teritorijoje. Didžiosios miesto ploto dalies paviršinės nuotekos nubėga įatskirus vandens telkinius neorganizuotai.

Švietimas, neformalus ugdymas ir profesinis mokymas. Pagrindinis Joniškio rajono savivaldybės švietimo sektoriaus plėtros prioritetas – efektyvinti švietimo įstaigų veiklą, mokyklų tinklą koreguojant pagal gyventojų poreikius, investuojant į ugdymo ir ugdymosi kokybės ir prieinamumo didinimą, plėtoti papildomą ugdymą, vaikų užimtumą, sporto veiklų organizavimą, profesinį informavimą ir konsultavimą. Tikrosios būklės išvadose konstatuota, kad švietimo paslaugų pasiūla atitinka poreikį, yra neblogos jų pasirinkimo galimybės (išskyrus ikimokyklinį ugdymą). Didelis dėmesys skiriamas mokomosios bazės modernizavimui ir socialinei mokinių paramai. Mieste gerai organizuotas neformalus moksleivių ugdymas. Svarbų vaidmenį, mažinant socialinę atskirtį ir diegiant bei ugdant socialinio bendravimo įgūdžius, atlieka Joniškio jaunimo ir suaugusiųjų mokykla. Profesiją kartu su viduriniu išsilavinimu galima įgyti Joniškio Žemės ūkio mokykloje. Opi mokyklų problema yra sporto aikštynai – jų dangų būklė nepatenkinama, įranga neatitinka reikalavimų.

Kultūra. Joniškyje veikia trys biudžetinės kultūros įstaigos: Joniškio kultūros centras su 2 filialais ir 8 bendruomeninėm salėm, Joniškio rajono savivaldybės Jono Avyžiaus viešoji biblioteka su 23 filialais ir Joniškio istorijos ir kultūros muziejus (su 2 filialais). Šios įstaigos organizuoja įvairius renginius, edukacines programas ir koordinuoja renginių, programų ir projektų organizavimą Joniškio rajone. Kultūros įstaigų vykdoma veikla yra plati ir prieinama gausiam gyventojų ratui – geros galimybės dalyvauti meno mėgėjų kolektyvų veikloje, kurių spektras tradicinis, bet gana įvairus. Edukacines programas ir projektai, skirti puoselėti paveldą ir kultūrinės krašto tradicijas yra populiarūs. Pastaraisiais metais vyko įstaigų atnaujinimas ir įrangos modernizavimas.

Sportas. Mieste veikia populiarių šalyje sporto šakų klubai, vyksta įvairaus rango turnyrai ir varžybos. Klubuose sportuoja daugiau kaip tūkstantis suaugusių ir mokyklinio amžiaus miesto gyventojų. Joniškio rajono savivaldybė pagal galimybes remia rajone registruotų sporto klubų veiklą, sportininkus, atstovaujančius rajonui įvairiose varžybose, skiria finansavimą Joniškio sporto mokyklos veiklai užtikrinti ir t.t., bet moderniai įrengtų sporto objektų ir įrangos trūkumas yra opi problema. Mieste planuojama statyti universalų, moderniai įrengtą sporto ir laisvalaikio kompleksą (numatoma vertė apie 25,6 mln. Lt.). Lėšų statybai planuojama gauti pagal Valstybės investicijų programą.

Sveikatos priežiūra. Pagrindinis Joniškio rajono savivaldybės sveikatos sektoriaus plėtros prioritetas – plėtoti ir artinti prie gyventojų pirminę sveikatos priežiūrą, skatinti pirminės sveikatos priežiūros paslaugų teikimą privačiame sektoriuje, stengiantis pritraukti šeimos gydytojus į Joniškio rajoną, tuo gerinant sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumą ir efektyvumą. Esamas Sveikatos priežiūros įstaigų skaičius ir teikiamų paslaugų lygis atitinka ir

miesto (ir rajono) gyventojų poreikius. Siekiant didinti gyventojų sveikatingumo lygį, kartu su medicinos įstaigų modernizavimu turi intensyvėti švietėjiška veikla. Didžioji visuomenės dalis privalo suprasti, kad gera asmens sveikata priklauso ne tiek nuo gydytojų kvalifikacijos ir gydymo įstaigų modernumo, kiek nuo gyvenimo būdo ir įpročių.

Socialinės paslaugos. Pagrindinis Joniškio rajono savivaldybės socialinės rūpybos sektoriaus plėtros prioritetas yra intensyvinti nestacionarių socialinių paslaugų teikimą, mažinti asmenų socialinę atskirtį, padedant integruotis į visuomenę, ir tobulinti esamų socialinių paslaugų kokybę. Vykstantis visuomenės senėjimas didina šlaikytinių skaičių. Tai yra didelė našta visuomenei ir gilina nuosmūkį, nes lėšos, esant kitokiai situacijai galėtų būti panaudojamos investicijoms ar verslo rėmimui. Atsigaunant ekonomikai, dalis socialinių problemų išsprendžiamos be didesnių pastangų, tačiau kur kas daugiau dėmesio ir lėšų bus pareikalauta, siekiant integruoti visuomenę asmenis grįžusius iš įkalinimo įstaigų, be priežiūros paliktus emigrantų vaikus, kurių ekonominio sunkmečio metu padaugėjo visoje šalyje.

Joniškio bendrojo plano koncepciniai sprendiniai yra pagrįsti, remiantis šiomis išvadomis:

Butų fondo būklė patenkinama tik iš dalis. Komunalinių paslaugų prieinamumas nevienodas dėl inžinerinės infrastruktūros ypatumų.

Namų sodybinio tipo užstatymo kvartaluose nepakankamai aprūpinti dujomis, geriamuoju vandeniu, ne visi namų ūkiai prijungti prie centralizuotos nuotkų šalinimo sistemos.

Daugiabučiai gyvenamieji, namai mieste statyti prieš 20 – 40 metų. Pastatų atitvarinės konstrukcijos nusidėvėjusios, inžinerinės ir energetinės sistemos neefektyvios, eksploatacijos kaštai nuolat brangsta.

Nuo 1996 m. gyvenamųjų namų bendrijoms parama teikiama pagal LRV ir Pasaulinio banko iniciatyva pradėtas būsto atnaujinimo ir energijos taupymo programas, tačiau daugiabučių pastatų renovacija vyksta vangiai.

Viešojo infrastruktūra išvystyta netolygiai – padėtis blogėja tolstant nuo centro į miesto pakraščius.

Visuomeninių įstaigų didžioji jų dalis sukoncentruota miesto centrinėje dalyje.

Joniškio gyventojų švietimo, neformalaus ugdymo ir profesinio mokymo poreikiai tenkinami pakankamai.

Kultūros įstaigų darbą teigiamai charakterizuoja vykdoma edukacinė veikla, tęstiniai projektai, vietinių tradicijų puoselėjimas ir propagavimas.

Mieste veikia įvairūs mėgėjų sporto klubai, bet trūksta šiuolaikiškai įrengtų sporto salių ir atvirų aikštynų, aprūpintų modernia įranga. Tas pats pasakytina ir apie mokyklų sporto bazes.

Savivaldybės institucijų, viešųjų įstaigų ir nevyriausybinių organizacijų, teikiančių miesto gyventojams socialines paslaugas, pastangomis gyventojų poreikiai yra tenkinami pakankamai.

Daug dėmesio skiriama nestacionarių socialinių paslaugų plėtrai, darbui su specialiujų poreikių turinčiais asmenimis ir socialinės rizikos šeimomis.

Socialinio būsto fondo plėtra yra per lėta, pasiūla nedidėja, o paklausa auga.

UŽDAVINIAI

Gyvenamosios aplinkos universalizavimas, socialinės atskirties mažinimas ir integracija yra pagrindiniai patrauklios socialinės aplinkos kūrimo uždaviniai, siekiant užtikrinti gyventojų fizinį ir psichologinį komfortą. Siekiant įgyvendinti socialinės aplinkos tobulinimo tikslus, bendrojo plano Socialinės dalies koncepcijoje numatomi tokie sprendiniai:

- Intensyviau skatinti ir remti daugiabučių gyvenamųjų namų bendrijų steigimą, kas sudarytų palankesnes sąlygas tokių gyvenamųjų namų ir jų aplinkos kompleksiskai renovacijai.
- Siekiant padidinti būstų renovacijai panaudojamų lėšų efektyvumą, skatinti gyventojus rengti būstų renovacijos investicinius projektus.
- Numatyti lėšų miesto viešosios infrastruktūros – apšvietimo, gatvių, šaligatvių, nuovažų, dviračių takų, parkų ir t.t., tvarkymui ir eksloatavimui.
- Kompleksiškai renovuojamose ir naujai formuojamose miesto teritorijose (ir įstaigose) organizuoti universalią aplinką, prieinamą tiek sveikiesiems tiek specialiųjų poreikių turintiems asmenims.
- Didinti socialinio būsto ir būsto asmenims su specialiais poreikiais pasiūlą, integruojant juos bendroje gyvenamojoje erdvėje, didinti socialinės aplinkos universalumą ir socialinį gyventojų jautrumą.
- Gyventojų tarpe propaguoti, pabrėžiant ekologiškumo aspektą ir ekonominę naudą, ir įdiegti buitinių atliekų surinkimo, rūšiavimo ir tvarkymo sistemą mieste.
- Informuoti daugiabučių namų savininkų bendrijas apie valstybės teikiamą paramą daugiabučiams namams atnaujinti pagal Daugiabučių namų modernizavimo programą, konsultuoti privalomos dokumentacijos rengimo klausimais.

- Siekiant, kad švietimo įstaigų patalpos visiškai atitiktų higienos normų keliamus reikalavimus. To įgyvendinimui turi būti išnaudojamos Valstybės investicijų programos, Bendrojo lavinimo ir profesinių mokyklų rekonstravimo ir aprūpinimo mokymo priemonėmis programos, Europos Sąjungos struktūrinių fondų, Europos ekonominės erdvės ir Norvegijos finansinių mechanizmų, kitų fondų bei savivaldybės lėšos.
- Skirti lėšų periodiškam mokyklų techninės – mokomosios bazės atnaujinimui, didinti kompiuterių skaičių – vienas kompiuteris turi tecti ne mažiau kaip dešimčiai mokinių (kaip numatyta Lietuvos nacionalinės informacinės visuomenės plėtros koncepcijoje).
- Plėtoti bendradarbiavimą su Kultūros centru, Viešąją biblioteka, medicinos įstaigomis, policija įvairiomis visuomeninėmis jaunimo institucijomis, organizuojant mokiniams kursus, informuojančius apie įvairių neigiamų socialinių reiškinių (alkoholizmo, rūkymo, narkomanijos, nusikalstamumo, nekultūringo vairavimo ir pan.) žalą individui bei visuomenei.
- Parengti ir įgyvendinti sporto aikštynų ir sporto salių (ypatingai prie bendrojo lavinimo mokyklų) renovacijos ir plėtros programą, siekiant, kad sporto objektai atitiktų šiuolaikinius reikalavimus. Tuo būtų padidinamas kūno kultūros ir sporto užsiėmimų prieinamumas.
- Sukurti profesinio orientavimo sistemą, apimančią visą rajoną, kurios tikslas būtų pokyčių darbo rinkoje stebėseną ir paklausių specialybių prognozavimas 10 – 15 metų – mokyklų absolventai, įvertinę savo gebėjimus, pomėgius ir asmenines savybes, galėtų geriau pasirinkti studijų programas.
- Gyventojus skatinti „mokyti visą gyvenimą“, informuoti juos apie nuotolinių aukštojo mokslo studijų galimybes. Siekiant, kad asmenų kvalifikacija labiau atitiktų šiandieninės darbo rinkos poreikius, skatinti juos nuolat kelti profesinę kvalifikaciją arba sudaryti galimybes persikvalifikuoti.
- Siekti Bendradarbiavimo abipus sienos programos projektų parengimui, gauti paramai iš ES regioninės plėtros fondo, kurio tikslas – skatinti tvarų pasienio regionų vystimąsi, didinant ekonominę, socialinę ir teritorinę sanglaudą.
- Daugiaaukščių daugiabučių gyvenamųjų namų mikrorajonuose, kuriuose yra ženklus gyventojų sėslumas, turi būti numatytos lanksčios galimybės, susiformavus poreikiui, koreguoti arba keisti socialines paslaugas teikiančių

įstaigų veiklos kryptį arba paslaugų pobūdį (pvz.: lopšelis/darželis → mokykla/darželis → pradinė mokykla → neformaliojo ugdymo įstaiga ir pan.).

- Plečiant miesto gyvenamosios teritorijos ribas, privaloma numatyti teritorijas švietimo, kultūros ir medicinos įstaigoms (PSPC).
- Vykdyti gyventojų tarpe šviečiamąjį – prevencinį darbą, siekiant paskatinti juos periodiškai pasitikrinti sveikatos būklę.
- Socialinio būsto klausimai turi būti sprendžiami operatyviau. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad tiek socialiniai būstai, tiek būstai neįgaliesiems turi būti integruoti pastatuose, kur dauguma gyventojų neturi specialiųjų poreikių ar socialinių problemų. Kitokiu atveju socialiniai ar neįgaliesiems skirti būstai tampa savotiškais rezervatais, kurie tik didina socialinę atskirtį.
- Vykdyti nuolatinę socialiai pažeidžiamų asmenų skaičiaus dinamikos ir socialinių grupių poreikių pokyčių stebėseną.
- Organizuoti vasaros ar mokyklinių atostogų, laisvalaikio praleidimą vaikams iš socialinės rizikos šeimų, pagal socialinio bendravimo įgūdžių formavimo ir tobulinimo programą.
- Sprendžiant kitas, su socialine integracija susijusias problemas, Joniškyje įsteigti Krizių centrą, tačiau siekiant mažinti socialinę atskirtį, būtų tikslinga papildomai išnagrinėti dienos centrų ir apnakvyndinimo įstaigų steigimo arba plėtros būtinybę. Pagrindinė tokių centrų funkcija būtų skirtingų socialinių grupių bendravimo propagavimas ir skatinimas (socialinio bendravimo įgūdžių formavimas ir tobulinimas).
- Nustačius realųjį poreikį, išspręsti nakvynės namų steigimo klausimą.

3.9. Ekonominė ir verslo aplinka

Joniškio rajonas – vienas iš labiausiai agrarinių regionų Lietuvoje. Apžvelgus žemės ūkį ir pagrindinės ūkio šakos konstatuotina, kad įmonės ar ūkininkai dažniausiai specializuojasi auginti grūdines kultūras (ypač kviečius), cukrinius runkelius ir rapsus. Todėl Joniškyje nemažai įmonių, prekiaujančių grūdais ir trašomis, bei keletas žemės ūkio produkciją sandėliuojančių ir perdirbančių įmonių. Dominuoja žemų technologijų pramonė, imli darbo jėgai gamyba.

Skurdžiausių, problemiškesnių teritorijų sąrašas, į kurį pateko Joniškių rajonas, buvo sudarytas 2007 m. pagal nedarbo lygį ir pašalpus gavėjų skaičių. Šių teritorijų vystymui 2007–13 metais iš ES fondų numatyta skirti per 300 mln. litų. Lėšos skiriamos daugiabučiams, sporto,

kultūros infrastruktūrai atnaujinti, socialiniam būstui plėsti, miesto viešosioms erdvėms tvarkyti. Joniškio miestui šioje programoje yra numatyta apie 15 mln. litų.

Reminatis tikrosios būklės analizės duomenimis, Joniškio rajonas nėra patrauklus užsienio investuotojams, nes investicijoms aplinka yra nepalanki. To priežastys yra kelios: biurokratinės kliūtys, nepakankamai išvystyta infrastruktūra, kvalifikuotos darbo jėgos trūkumas, nedidelės vartojimo rinka ir trūksta aukštą pridėtinę vertę turinčių verslų. Siekiant pritraukti daugiau TUI, būtina gerinti investicinę aplinką bei tinkamai pasiruošti pritraukti investicijas.

Joniškio rajono socialinis – ekonominis vystimasis ženkliai priklausys nuo žemės ūkio sektoriaus, kaimiškųjų vietovių plėtros ateityje. Būtina siekti, kad regione kur maksimaliai dominuoja žemės ūkis ir jo produkcijos perdirbimas, rastų savo nišas ir kiti verslai ar pramonės šakos. Įvairovė yra būtina, norint sėkmingiau išgyventi ateityje galimus ūkio nuosmukius ir ekonomines krizes.

UŽDAVINIAI

Joniškio miesto bendrojo plano ekonominės dalies sprendiniai numato pagrindines verslo plėtros kryptis, tikslingai pritraukiant investicijas ir išnaudojant vietinį darbo jėgos potencialą. Sprendinių įgyvendinimas, skatintų investicijas, padėtų miesto gyventojams plėtoti verslus, rasti alternatyvių pragyvenimo šaltinių, mažintų bedrabystės lygį, mažintų emigraciją, o kartu paėmus, visa tai prisidėtų prie miesto (ir viso rajono) patrauklumo didinimo. Siekiant įgyvendinti šiuos tikslus BP numatomi tokie sprendiniai:

- Kryptingai skatinti aptarnavimo paslaugas teikiančių įmonių kūrimąsi greta magistralinio kelio (A12) — logistika, autoservisai, degalinės, prekyba, apgyvendinimas, maitinimas ir kt.
- Skatinti smulkaus ir vidutinio verslo įmonių kūrimąsi, ypatingą dėmesį skiriant tradiciniams vietos amatams — mažėjant dirbančių žemės ūkyje asmenų skaičiui, tai galėtų tapti alternatyva, ieškant pragyvenimo šaltinio ir pasienio regionui suteiktų papildomo patrauklumo ir išskirtinumo.
- Remti gamybos modernizavimą įmonėse, siekiant mažinti energijos sąnaudas, reikalingas vienam santykiniam produkcijos vienetui pagaminti – pagal šį rodiklį atsilieka nuo ES šalių.
- Remti įmones, diegiančias ir gamybai naudojančias alternatyvias ir atsinaujinančios energijos šaltinius.
- Skatinti įmones efektyviau diegti aplinkosaugines priemones, informuoti apie galimas paramos lėšas (tiek ES, tiek nacionalines programas), numatyti lėšų

reikiamos dokumentacijos pasirengimo išlaidų kompensavimui, siekiant gerinti gyvenimo kokybę mažinti miesto gamtinės aplinkos teršimą, bei.

- Naujoms įmonėms siūlytina numatyti įvairias mokesťines lengvatas (pvz. nekilnojamojo turto, žemės mokesčio tarifo sumažinimas).
- Kelti vietos gyventojų verslumą, organizuojant konsultacijas įmonių kūrimo, finansavimo pritraukimo, vadybos, apskaitos, paramos iš ES struktūrinių fondų klausimais.
- Bedarbystė ir žemas darbo užmokestis gyventojus paverčia išlaikytiniais ir (arba) skatina emigraciją į užsienį ar kitus Lietuvos miestus, todėl siekiant stabdyti gyventojų skaičiaus mažėjimo tendenciją, būtina kurti geras sąlygas verslo plėtrai bei investicijų pritraukimui.
- ES šalių tarpe Lietuva yra traktuojama kaip sąlyginai pigesnės darbo jėgos šalis, todėl potencialiems užsienio investuotojams būtina teikti informaciją apie verslo kūrimą, įmonės steigimą ar bendradarbiavimą su vietos bendrovėmis, taip pat apie galimybes eksportuoti Joniškio įmonių produkciją ir pan. Savivaldybei reiktų dalyvauti verslo informacinėse mugėse bei pačiai jas rengti, plėtoti kontaktus su užsienio savivaldybėmis ir verslo subjektus vienijančiomis asociacijomis.
- Vystyti perkvalifikavimo ar kvalifikacijos suteikimo paslaugas. Nes atsigaunant ir plėtojantis ekonomikai, ateityje Joniškio rajone mažės žemės ūkyje dirbančių asmenų skaičius. Iš anksto užketant kelią galimų neigiamų socialinių pasekmių plitimui (pvz., nedarbo lygio augimui, asmens gaunamų pajamų mažėjimui, priklausomybei nuo socialinių pašalpų, alkoholizmo plitimui), būtina imtis prevencinių priemonių, todėl kvalifikacijos ar profesijos suteikimo programos turėtų būti prieinamos kaip galima didesnei daliai Joniškio rajono savivaldybės gyventojų.
- Sanglaudos veiksmų skatinimo programai 2007—2013 m. laikotarpiu numatyta virš 9 mlrd. lt. Pagal daugumą šios programos priemonių pareiškėjas galės būti savivaldybė (gamtinės aplinkos, kultūros paveldo išsaugojimas ir pritaikymas rekreacijai bei turizmo plėtrai, viešųjų paslaugų kokybė ir prieinamumas: sveikatos, švietimo, ugdymo ir socialinė infrastruktūra, aplinka ir darnus vystymasis ir t. t.). Joniškio savivaldybei tikslingai pasirinkus prioritetus, ji taip pat turėtų dar aktyviau dalyvauti, rengiant investicinius projektus ir įsisavinant lėšas. Įgyvendinami projektai (per organizuojamus darbų ir paslaugų pirkimų

konkursus) sudarys sąlygas uždirbti vietos įmonėms (pvz. statybos rangos, projektavimo darbai, projekte numatyto materialaus turto įsigijimas, projekto administravimo, finansinių, teisinių paslaugų pirkimas etc.), o tai taip pat prisidės prie ekonomikos skatinimo savivaldybės teritorijoje.